Colecția

Amintiri dintr-o viață de om

8

Preotul N. V. Hodoroabă

Din umbra satelor

Reeditare. Prima ediție a cărții: *Din umbra satelor* de Preotul N. V. Hodoroabă, Institutul de Arte Grafice „Viața Românească” – Iași, 1926.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
HODOROABĂ, N. V.
Din umbra satelor / preotul N. V. Hodoroabă.
- Ed. a 2-a. - Iaşi: Doxologia, 2017
ISBN 978-606-666-625-1

821.135.1

© DOXOLOGIA, 2017
ISBN 978-606-666-625-1

Preotul N. V. Hodoroabă

Din umbra satelor

DOXOLOGIA
Iaşi, 2017

1. Bine v-am găsit, gospodari şi muncitori!

După aproape patru ani de suferinţe şi greutăţi pe care le-a adus războiul şi în care timp ne-am făcut datoria către patrie, fiecare unde a crezut că-i şade mai bine, iată-ne acum cu ţara mărită în hotarele visate de strămoşi. Şi această foaie pentru voi, care odată cu ivirea războiului a încetat de a mai ieşi, apare acuma din nou, în aceste vremuri de mare scumpete a hârtiei şi a tiparului, datorită jertfei şi muncii ce-o depune şi a dragostei de totdeauna pentru voi a dlui N. Iorga, până acum Preşedintele Camerei Deputaţilor din România mare şi întregită. Şi noi, care ca nişte învăţăcei am stat în jurul domniei sale şi l-am ajutat cu scrisul şi cu banul nostru pentru a scoate acest jurnal ţărănesc, bucurându-ne de învierea acestei gazete, ne strângem rândurile iarăşi pentru a merge pe drumul ce ni l-am croit de mult, împrăştiind cu scrisul

învăţături şi sfaturi bune în lumea de jos unde e încă mult întuneric. Războiul de la hotare, deşi duşmanul de la Răsărit ne tot ameninţă, e ca şi isprăvit. A început însă războiul dinlăuntru, care, deşi nu cere sânge şi vieţi, dar e destul de greu.

E lupta de fiecare ceas între lumea veche, între politicienii care vor cu orice preţ să rămână la cârma ţării, şi între lumea cea nouă, ce-a ieşit luminată, curățită şi cu puteri noi din acest crud război. E luptă între frontul vechi pe care a apus soarele, şi între frontul nou, din care răsare, dătător de viaţă, plin de vlagă şi făgăduinţe, soarele unei vieţi noi, de dreptate, de muncă şi de cinste. Noi, din jurul acestei foi, care am muncit de la locul nostru pentru ca nădejdea în aceste zile să nu se stingă în sufletele acelora ce aveau să fie răzbunătorii unui neam şi purtătorii lui de arme, ne bucurăm astăzi, văzând cu ochii întregirea neamului.

Şi, pentru noi toţi începe de acum o nouă luptă: spre a căuta să ne păzim cu orice preţ de duşmanii din afară ai ţării, dar mai ales de cei dinlăuntru, care, îmbrăcaţi în piei de oaie, sapă la temelia

nouă a ţării, dorindu-i prăbuşirea. Datori suntem noi să vă facem băgători de seamă la această primejdie ce ne ameninţă, spre a nu crede tot ce vi se spune de cei interesaţi, ci să vă plecaţi urechile numai la vorbele şi învăţăturile cele bune.

Zadarnice vor fi jertfele ce le-am făcut în război, dacă nu vom pricepe că o Românie mare nu poate trăi de nu va fi în acelaşi timp şi o Românie tare, care să aibă la temelie piatra cea tare, produs al unirii noastre sufleteşti, adică, unire în *„cuget şi în simţiri"*, cum a zis Mureşanu.

În lupta dar ce s-a deschis pentru întronarea acestei vieţi noi, a unui *nou duh dătător de viaţă,* noi, cei de la această foaie, vom fi la datoria noastră cu cuvântul şi cu fapta. De aceea acum, când, după aproape patru ani, ne întâlnim pentru a mai sta de vorbă prin acest jurnal, vă zicem:

Bine v-am găsit, gospodari şi muncitori![*]

---

[*] Neamul Romînesc, p. pop., an. VIII, no. 7; 14 Martie 1920.

2. Apărători de drepturi?

Ca fii ai acestei ţări, în care ne-am născut şi am văzut lumina zilei, care ni-i leagăn la toţi de bucurii şi de dureri şi în cele din urmă mormânt, ca cetăţeni, aveţi d-voastră gospodarii de la ţară, pe lângă datorii, şi drepturi. Ca să aibă cineva numai datorii fără drepturi de îndeplinit, nu se poate. Drepturile şi datoriile cetăţeanului sunt ca o monedă, ca banul cu două feţe. Mai mult sau mai puţin, vă cunoaşteţi datoriile ce le aveţi către familie, şcoală, biserică, către patrie.

În războiul pentru întregirea neamului încheiat de curând, aţi dovedit că ştiţi mai bine decât oricine care vă e datoria faţă de ţară: aţi apărat-o şi i-aţi lărgit hotarele cu preţul vieţii voastre.

Prin această faptă măreaţă, atât morţii din război cât şi voi, care aţi scăpat cu zile şi v-aţi făcut atunci datoria de ostaşi viteji şi cinstiţi, aveţi dreptul la recunoştinţă din partea tuturor fiilor ţării şi

a urmaşilor noştri, dar mai ales a conducătorilor ţării. Când a fost nevoia mai mare, când ne stătea cuţitul la gât şi nemţii erau mai-mai să ne cuprindă şi nordul Moldovei, atunci vi s-a făgăduit de cei mari, marea cu sarea.

Pe toată linia frontului se auzea un singur glas: „Jertfiți-vă pentru ţară, căci pământul ce-l stropiţi cu sânge va fi deacum al vostru şi al copiilor voştri, veți avea drepturi!” ş. a.

Cine nu zicea atunci, că în cel mult un an după terminarea războiului, pământul nu va fi dat în mâna sătenilor ca o răsplata a jertfelor făcute şi ca o măsură de dreptate socială neapărat trebuitoare la închegarea şi cimentarea tării noastre mărite! Şi, cu toate acestea, avem în curând trei ani de la terminarea războiului şi legea largă şi dreaptă de expropriere pentru caz de „utilitate naţională”, încă n-a ieşit. Sub guvernul de scurtă durată a dlor Vaida-Iorga, a venit învăţătorul de la Topoloveni (Argeş) Mihalache, ca ministru ţăran la Domenii, cu legea lui dreaptă pentru voi, dar guvernul a fost răsturnat îndată şi dată

cârma ţării în mâna dlui general Averescu, care cerea: „muncă, cinste şi legalitate”. Are opt luni de guvernare şi foştii dsale ostaşi încă n-au vârât plugul în pământul făgăduit! Se va da pământ, zic cei de la cârmă, dar după gustul proprietarilor, ca voi, cei ce aţi făcut cu mâna pe armă România Mare, să-l plătiţi cu... 4500 lei falcea!!

Şi, cine costă aşa de scump?! Pământul muncit de voi, din care aţi scos bogății pentru o mână de ciocoi răsfățați ai norocului pe care l-aţi stropit cu lacrimile, sudoarea şi acum în urmă, din belşug cu sângele vostru!...

Brazda apărată cu pieptul vostru vânjos, care ascunde sute de mii de trupuri ale fraţilor voştri, ce-au căzut scrâşnind în faţa inamicului cu nădejdea că pământul pe care cad ca eroi va fi al vostru şi al copiilor lor, dat c-un preţ omenesc – această brazdă să fie acum precupeţită şi aşa de scump plătită?!

Aveți încă odată prilejul să vedeți pe aceia care strigă că vă sunt prieteni, vă doresc binele şi vă apără drepturile. Numai noi vă cunoaştem mai bine decât

alții starea, bucuria şi amarul, care am suferit pe front la cot cu voi şi am văzut ce-ați îndurat şi, deşi poate n-auzim numai cuvinte de bine, cu toate acestea, nu încetăm de a sta lângă voi şi a vă lua apărarea până ce va învia odată şi dreptatea voastră de atâta vreme aşteptată.

Pe acei ce vă apără drepturile nu după vorbe, ci după fapte să încercați a-i cunoaşte.

Mai aşteptați, mai răbdați, nu pierdeți încă nădejdea, căci după cum ați biruit inamicul din afară, veți birui fără doar şi poate şi pe acei ce se pun de-a curmezişul în fața dreptății voastre.*

---

* Solia, an V, No. 6; 12 Decembrie 1920.

3. A sluji nu e ruşine

Mulţi spun, că acum nu se munceşte atât cât înainte de război, adică, că ţăranul de la sat şi lucrătorul de la oraşe nu se silesc, din diferite cauze, ca să lucreze, dacă nu mai mult, dar măcar nu mai puţin ca înainte de-a ne cuprinde şi pe noi grozavul război. Statisticile oficiale arată că nu se lucrează de săteni tot pământul, deoarece rămâne mult câmp pârloagă. Şi lucrătorii din fabricile particulare sau ale statului nu vor să mai producă atât ca înainte de război, cerând prin greve mărire de salarii şi împuţinarea orelor de lucru.

Cu războiul s-au împuţinat braţele de lucru şi nu că săteanul nu munceşte mult astăzi, căci sunt foarte mulţi care muncesc peste măsură, neţinând nici sărbătorile; dar, că se observă înclinări către mijloace mai uşoare de câştig, asta e drept. Iată de pildă, pe la sate, mulţi oameni încep

să facă negustorie, fie cu vite sau cu pâine şi care câștigă parale bune. Mulți iară se ţin de cărăuşie care e destul de bănoasă astăzi. Şi-i un păcat al nostru, că omul, după ce face ceva parale, adică, după o vorbă veche, „după ce mămăliga prinde coajă”, începe să se fudulească!...

Să te duci să îmbii pe unul din aceştia la un lucru, nu-ţi vine, căci a lucra cu ziua, cică e ruşine... Iată, prin sate, trebuie să te zbați multă vreme, ca să-ți poți găsi un servitor. Şi nu vorbesc de oameni gospodari, căci aceştia de obicei nu-şi dau feciorii pe la slujbe, dar vorbesc de cei nevoiaşi cu o casă de copii, care stau acum acasă mâncând din pod şi care nu vor să se ducă la câştig. Sunt vădane de război care au băieți şi fete bune de slujbă şi, când îi spui să-ţi dea unul la treabă, îndată îți spune: „Daaa... sărăcani de mine! acestea zâle am agiuns eu, ca să-mi dau băietul la slujbă!? Da ştiu, că cu măligă coaptă-n vatră i-oi ţinea, da nici la slujbă nu i-oi mai da, să mă fac de râs!!”... Iar altul îţi răspunde: „Fata sau băietul meu hargat?! Da, neam de neamul

meu n-o slujât şi eu, cum să fac una ca asta?” În schimb însă, pe la fabrici lucrează cu ziua, dorm prin gunoaie, pe la oraşe se tocmesc pe la jidani, căci acolo nu li-i ruşine! E o boală şi fudulia asta care, negreşit, e în paguba unor asemenea oameni, care socot că a-şi da copiii ca să câştige un ban şi o haină slujind pe cineva în mod cinstit şi cu credinţă, e o ruşine! De aceea vin la noi atâţia bucovineni căutând slujbe, pentru că ai noştri nu se dau la această meserie, ci dac-ar putea să câştige banii într-un chip mai uşor, fie umblând nopţile după potlogării prin sate, fie aţinând calea trecătorilor prin păduri şi pe la poteci.

Astfel se explică de ce hoţiile se înmulţesc astăzi, pentru că, atâţia nu vor să-şi mai dea spinarea la treabă, socotind că mult mai uşor pot scoate banii din buzunarele altora!...

În Bucovina însă, sunt gospodari care dispun de zeci şi chiar de sute de mii de franci şi care, cu toate acestea îşi trimit copiii la câştig când la ei n-au de lucru!

Acolo nu-i atâta fudulie ca prin satele noastre. Oare veţi crede că acei care vin

la noi la lucru sunt așa de lipiţi pământului încât n-au ce mânca şi că n-au o coadă de vită în ocol? Nu. Ci ei vin să câştige un ban prin sudoare şi cu cinste, căci aşa e frumos şi e şi creştineşte... Că vor fi şi cozi de câini printre aceştia, nu zice nimeni, căci şi la noi sunt destui.

De la Dumnezeu e lăsat ca omul să muncească. Şi a sluji pe cineva nu e ruşine, căci înseamnă că-ți agoniseşti prin sudoare o bucată de pâine şi, dacă cu banii se joacă astăzi până şi copiii, mâine însă vor fi scumpi. O zi de lucru petrecută în şedere, o zi în care nu ți-ai mai adăugat încă un ban la agonisita ta, e o zi pierdută şi cu ea nu te vei mai întâlni niciodată în viaţă!

Din bătrâni spun unii şi acum: „– Ba, eu am slujit în tinerețe şi am lucrat şi pe mult şi pe puţin, dar de furat nu m-am apucat; dar dă, cum o ieşit lumea amu, cică îi ruşine a sluji pe cineva! Dacă-i lume nouă, ce să-i faci?!...”*

---

* Solia, an. X, No. 12; 20 Februarie 1921.

4. Cum vin bolile

Ne-a dat Dumnezeu o iarnă cum n-am avut de mult. Pământul e acoperit cu omăt din belşug. Şi iarna e ca un musafir poftit sau ba, dar care-ți dă buzna în casa şi căruia trebuie să ai cu ce-i sta înainte.

Ea cere îmbrăcăminte şi lemne şi adăpost bun pentru vite. Greutăţile însă prin care trecem şi scumpetea cea fără măsură au făcut ca multă lume să intre goală pe iarnă. Şi dacă n-ar trebui să ieşi din casă! Dar foamea şi nevoia îți dau ghionturi ca să alergi încoace şi încolo după un ban sau după o bucată de pâine. Şi omul îmbrăcat sprinten la vreme de iarnă îndată se îmbolnăveşte.

Iată, prin satele noastre iarna cu gerul ei straşnic a trântit la pat pe atâția care au crezut că pot glumi cu asprimea ei! Atâţia oameni pe la chilii, păduri, pe la ariile de trier, ş. a., asudă, se dezbracă, dorm nopțile prin girezile cu paie, în lipsă

de apă s-apucă şi mănâncă omăt când sunt înfierbântaţi, ş-apoi numai ce se trezesc cu durerile de piept şi cu tusea grea şi necruţătoare.

Dar, omul nostru, nu se dă cu una cu două, nu bagă în seamă, nu se caută, până ce boala îl trânteşte la pat. După ce l-a descântat o babă de pocitură şi lica Catrina i-a legat junghiul cu o aţă de buci, înfingând un cuţit sub laiţă, apoi îl cheamă şi pe preot să-i sfinţească apa în cap! – Da, ce-i cu flăcăul dumitale, moşu Gheorghe? „– Apăi, dă, ce să hie? Ia, nu-i lucru curat! Că am fost la o mincinoasă de iestea, şi o spus că-i «întunchinat»”. „– Da, poate o răcit cumva, o asudat, o lucrat dezbrăcat, poate l-o ars un vânt...” „– Daaa... un’să află! Că s-o culcat sănătos şi, când s-o trezit, numai ce se pomeneşte că-l înţapă pe sub o coastă de nu se putea răsufla!...”

De pe urma nunţilor mulţi se îmbolnăvesc. Jocul e afară, tinerii asudă, se descheie la haine şi fuga la băut apă. Dar miresele! Vin la biserică înhobotite şi numai în polcuţă şi cu capul gol de tremură de frig!... Vin îmbrăcate subţire,

uşor, ca şi traiul să le fie uşor, spune eresul. Mirele în cojoc şi mireasa în polcuţă, se potriveşte! Adică, de ce nu s-ar îmbrăca şi ea c-un cojocel sau c-o bondiţă frumoasă? Numai dă! Fudulia îi mare lucru! Mireasă cu cojoc cine o mai văzut pe la noi? Mai bine să se aleagă cu o boală decât s-o râdă satul.

Mai vedem pe la case copii goi şi desculţi, alergând prin omăt sau dându-se cu săniuţa. Şi dacă pe urmă cohăe şi boala îl dovedeşte aducând după ea şi moartea de multe ori, apoi spuneţi: „Că, dă! Ce-am putut să-i fac eu, un om? Dacă i s-o gătit zâlele! Așa i-o fost scris !” Iaca, am văzut într-o ogradă o fată desculţă jucând prin omătul până la brâu. Maică-sa bătea în geam şi o striga: „Vină în casă zghihardă, hăi, ardi-te-ar Dumnăzăii să te ardă! Ce vrai să te duc şi pe tine la deal, ca pe ceilalţi!” „—A-ha! dacă n-am gust!”

Boala vine cu carul şi iese cu acul, zice o vorbă veche. Să nu vă miraţi, de boli, căci ele aşa vin, prin nebăgare de seamă şi acum iarna prin răceală. Le ajută mult şi necurățenia şi aerul stricat

din multe case. Că le mai dă ghies şi rachiul, asta nici nu se mai spune!

Ştiţi cât ţine sănătatea la om? Atât cât o caută şi omul. Păzindu-vă acum iarna de răceală, alungaţi bolile, le închideți ușa. Și dacă sunteți sănătoși, sunteți oameni bogați și fericiți.

Întrebaţi pe cei bolnavi să vă spună ei dacă nu-i așa![*]

[*] Solia, an. X, No. 13; 27 Februarie 1921.

5. Nelegiuiri…

Nelegiuirea înseamnă un păcat, o faptă săvârşită în afară de lege. Şi păcatul săvârşit de un om fără ştiinţă e mai mic decât acel pe care-l făptuieşte omul cu voinţă şi cu deplina lui ştiinţă.

Şi, vorbind de nelegiuire, ne cuprinde mirarea astăzi – pe noi care tot mai nădăjduim într-o îndreptare – când vedem că se săvârşesc astăzi atâtea fapte în afară de lege!...

Se calcă astăzi pe un cap legile omeneşti – acele făcute de oameni – şi poate că începutul călcării îl vor fi făcând acei ce le-au întocmit, punându-se prin diferite mijloace la adăpostul oricărei pedepse.

Şi, dacă de acest fapt ne mirăm, apoi ni se umple sufletul nu numai de mirare, dar chiar şi de-o legitimă indignare, când vedem că chiar poruncilei dumnezeieşti, legile şi poruncile Biserici sunt călcate în

picioare de acei care nu uită să se numească creştini.

Şi aceasta când?

Acum, după cel mai înfricoşat război, care după cât se vede mai mult a stricat lumea decât a îndreptat-o!

Credeam că după prăpăd, oamenii s-or mai pocăi, s-or mai îmbuna, s-or iubi unii pe alţii, şi-or aduce aminte de Dumnezeu mai des, vor spori zilnic pe răbuş numărul faptelor bune care să copleşească pe cele rele... Ei, ţi-ai găsit!... Atâţia uită astăzi că sunt creştini, că trebuie să cunoască legea creştinească şi s-o păzească cu sfinţenie!

Nu-i suflare de om pe pământ care să nu creadă în ceva şi care să nu se închine cuiva şi care să nu ţină o lege oarecare.

Iată, atâţia oameni din satele noastre lucrează acum până şi în zilele de sărbătoare! E o curată nelegiuire această faptă păgânească. Şi, dacă în vremuri de grea cumpănă, în timpul războiului, când satele erau secătuite de bărbaţi şi deci de braţe, se mai încăpea o oarecare crezare ca lumea să iasă la lucru sau la

corvezi şi sărbătoarea, apoi astăzi, în timp de pace, nu se mai încape nici o crezare pentru acei ce se sălbăticesc, nevoind să ţină nici sărbătorile Bisericii!

Ce sărbătoare mai mare vroiţi ca „Întâmpinarea Domnului" (Stratenia) de la 2 Februarie, care e una din cele douăsprezece mari praznice împărăteşti – deci sărbătoare de mâna I-a, ca şi Paştele şi Crăciunul.

Ei bine, în această zi am văzut oameni ducând chirie: din Dorohoi plecă o tabără de sănii cu ţuhali pe-o barieră şi, la o altă barieră venea dinspre Horlăceni o altă tabără de sănii încărcate cu lemne... Ce puteam să le fac? Mi-am zis: Halal de creştinii noştri! Au apucat bieţii pe cărarea pierzării! De ce s-ar canoni ei şi pe bietele dobitoace şi în zi de sărbătoare? De ce?

Pentru că lăcomia, setea de ban e mare de tot acum şi pentru că ruşine nu mai este şi frică de Dumnezeu nici atât! Am văzut în zile de Duminică oameni bătrâni tăind lemne la trunchi fără să se sinchisească, i-am auzit înjurând scârnav

de tot, i-am văzut şi beţi, dar ca să mai dea şi pe la cea biserică, mai ba!

Oameni buni, voi, acei ce vă călcaţi în picioare legea creştinească, opriţi-vă de la o asemenea nelegiuire! Treziţi-vă din somnul lăcomiei şi al iubirii de argint. Gândiţi-vă, că vă osândiţi sufletul şi că averea va rămâne de voi curând „căci când dobândim lumea, atunci în groapă ne sălăşluim”. Fiţi creştini şi cu faptele, nu numai cu numele.

Gândiţi-vă, că vă sălbăticiţi, călcându-vă legea în care v-aţi născut, că daţi pildă rea copiilor voştri şi că, chiar străinii râd de aceste nesocotite fapte ale voastre. Sărbătoarea să fie sărbătoare şi nu zi de lucru şi cărăuşii, de sudălmi, de bătăi şi de beţii ucigătoare de suflet![*]

---

[*] Solia, an. X, No. 14, 6 Martie 1921.

6. Furăturile de astăzi

E drept, că furturile nu sunt de ieri şi nici de alaltăieri, ci de când e lumea şi că acest nărav urât, această patimă ademenitoare nu se va putea niciodată stârpi cu totul dintre oameni. Şi dacă la noi, prin sate şi oraşe, se fura mult înainte de război, apoi ce vedem acum că se petrece, ne pune pe gânduri.

Furăturile de astăzi sunt ca o boală molipsitoare, care se ia prin atingere de la om la om... Şi, nu vreau să spun aici numai de furăturile de vite şi de bani, de „plutonierii" comandanți de poteri ca pe vremea vestiților haiduci, care îți ies şi ziua la drum armaţi cu carabine, ca să-ți dovedească că deşi inamicul din afară a ieşit din ţară şi războiul s-a sfârşit, dar a venit vremea ca să te păzeşti de „inamicul" dinlăuntru care-i mai rău decât cel din afară, căci de acesta nu ştii de unde să te păzeşti. Ci vreau să spun,

că şi furturile mai mărunte se înmulţesc. Câte nu se petrec astăzi prin satele noastre! Se fură oamenii unul pe altul, se păzeşte omul până şi de megieşi ca de nişte duşmani. Prin sate am auzit oameni căinându-se că li s-a furat cânepa muncită gata de pe prispă, plugul din şură, roțile de la car, vita din ocol şi lăicerile de pe culme!

Câte fântâni nu stau părăsite din pricină că li se fură lanţurile şi ciuturele! Nu poți acum să stai noaptea cu porţile deschise, să dormi cu uşile descuiate ca mai de mult şi să-ţi doarmă vitele slobode pe sub garduri sau pe toloace!

Te duci la un târg, şi dacă te-ai urnit de lângă căruţă şi n-ai lăsat pe cineva să-ţi ia seama, apoi e la ghici dacă mai găseşti traista, sumanul sau hăţurile pe cai! Chiar la câmp, dacă la popas nu te culci pe traistă, apoi se poate întâmpla, s-o iei de unde nu-i!

Dacă ţi-i brăzdătura lungă nu-ţi poţi lăsa hondrobeile la car, căci până te-ai înturnat a trecut un „prieten" şi te-a vămuit. Unde-s vremurile de demult, când spun bătrânii, că lăsau plugurile și grapa

pe ogor cu săptămânile şi nu se atingea nimenea de ele!? Acum, o haină afară în cuiul din perete sau schimburile spălate de le laşi peste noaptea pe frânghie, a doua zi te porneşti pe urma lor! Spun babele: „Doamne, dragul mătuşii! Pe când eram eu fată mare, ghileam pânza la fântână devale, în fundul grădinii sau pe malul iazului şi o lăsam peste noapte acolo şi n-o mai lua nimeni! Dar amu, cu lumea asta nouă, dacă te-ai urnit să te duci să vezi ce mai e pe lângă casă, ţi-o şterge fără frică în crucea amiezii!"

Priponeşte vara vitele pe ogor, şi dacă n-ai pe cineva să ia seama, apoi găseşti pripoanele fără frânghie. Şi sunt tâlhari aşa de dibaci, că stau cu tine de vorbă şi-ţi fură lucrul din ochi.

În război, mulţi s-au deprins să fure, fie că aveau ordin, fie că-i făcea nevoia. Şi acum, bieţii, nu se pot dezbăra. Şi e un rău, că şi copiii de mici se învaţă a fura, că ei învaţă de la părinţi şi zice o vorbă că: „surcica nu sare departe de la trunchi". „Cine fură nu cumpără, dar nici cinste nu petrece" — zice o altă vorbă.

Acei ce au acest obicei, să-l părăsească, căci e păcat a fura lucrul altuia. Şi dacă odată, sau de două ori, ţi-a mers, apoi se poate să te prindă şi atunci să schimbi cinstea pe ruşine, căci ulciorul nu merge de multe ori la apă.

La averea de furat, să ştiţi că nu-i Doamne ajută, căci „apa de ploaie nu ține mult”. Cu furatul nu se ajunge departe, căci închisorile gem de hoţi.

Cea mai mare avere pe lume e cinstea şi, om înțelept e acela, care în viaţă, caută să trăiască din sudoarea lui dreaptă, căci acela e tihnit, că zice o vorbă: „Decât bogat şi încărcat de păcat, mai bine sărac şi curat”.

Ferice dar de acei ce n-au deprins acest nărav! Ferice de ei şi de copiii lor![*]

---

[*] Solia, an X, No. 15; 13 Martie 1921.

7. Strângeţi bani pentru vremuri grele!

S-au înmulţit bolile şi păcatele iscate de pe urma războiului, s-au înmulţit şi banii. Din cauza scumpetei vieţii şi a lipsei de braţe, omul harnic câştigă azi bine, fie cu braţele, fie cu carul, căci muncă multă se cere pretutindenea. Braţul lutorului, cărăuşia, vitele, pâinea, ş. a., se plătesc înzecit şi mai mult chiar decât înaintea războiului.

E lucru firesc dar, ca omul să aibă azi mai mulţi bani în pungă; cu ei se joacă şi copiii şi până şi văduvele şi babele poartă prin mâini hârtii de câte o mie, pe care înainte le vedeau numai ochii bogătaşilor şi ai negustorilor mari. Dar, cică unde este mult se şi cheltuieşte mult. Mulţi din aceşti bani merg la cumpărături de pământ şi la facere de acareturi pe lângă gospodărie; dar nu va tăgădui nimeni, când voi spune, că mulţi intră şi

în tejghelele negustorilor evrei pentru cituri nemţeşti şi mulţi, tare mulţi, se cuibăresc în cârciumile atrăgătoare de muşterii, căci băutura e întrebată azi mai mult ca înainte.

Eram cândva, într-o prăvălie, şi văd că intră înlăuntru un gospodar cu traista pe băţ şi cu nevasta după el; îşi aruncă ochii spre rafturile cu cituri şi cere să-i dea cutare marfă. Preţ de tocmeală îi cere 160 lei pe metru şi, cum pentru o rochie trebuie 4 metri, fac 640 lei; iar trei metri catifea îngustă pentru o bluză 80 lei metru, adică, 240 lei, ceea ce face 880 lei.

După cât am înţeles, omul se pregătea să ducă colaci la un cumătru. M-am uitat la el şi avea sumanul vechi în spate şi opincile cârpite. Mi-am zis: a vândut omul un porc cu 1000 lei şi şi-a adus aminte, c-a rămas dator cumătrului cu colaci! Şi câte cheltuieli de asemenea fel nu mai sunt? Căci, cel cu pricina, îşi zice: ieftin i-am câştigat, ieftin îi dau! Şi una cu alta iese la spălat!

Ţin minte, că mai înainte vreme, umblau oamenii cu banii, mai cu multă băgare de seamă, lega francul, vorba aceea,

cu zece noduri, pe când astăzi, pune miile în brâu sau în carnet şi nici nu-i pasă.

În zile de târg câţi nu se chefăluiesc şi-şi pierd mii de lei, după care apoi sughiţă de prisos!

Iată un caz: săteanul Toader Iluc din Pomârla, vinde boii în Dorohoi şi, după ce a ieşit din oraş, află că nu-i carnetul din sân cu 9500 lei! Nebăgarea de seamă, te face să-ţi muşti mâinile şi să te oftigeşti. Ce nu făcea omul cu aceşti bani? Îşi plătea de veci un lot de pământ!

S-au trecut vremurile acelea când te ajungea din urmă, pe tine păgubaş, acel ce ţi-a găsit în drum haina, traista sau punga. Acum te fură din ochi şi se jură pe lumina ochilor și pe copii că nu ştie nimic.

Ca mâine banii vor fi iar scumpi şi va fi ferice de acei din dumneavoastră, care ştiu de pe acum să-i chivernisească. Va fi greu şi vor suspina acei care dau astăzi în ei, cu piciorul. Nu ştie nimeni ce va aduce cu ea, ziua de mâine, aşa că, a nu uita bătrânescul proverb: „strânge bani albi pentru zile negre”, e un lucru pe cât de înțelept pe atât de folositor.*

---

* Solia, an. X, No. 3; Aprilie 1921.

8. Dar noi n-avem pământ?

Iată o întrebare pe care mulţi o pun astăzi, „otorităţilor” de la sate şi deputaţilor, când au prilejul să-i întâlnească: „Ei, cucoane, dar cu noi cum rămâne? Tot nu ni se dă pământ?"

Aţi înţeles cred, că-i vorba de gospodarii satelor care n-au fost mobilizaţi la front, dar care totuşi au îndurat multe pe la tranşee şi corvezi şi au fost la cheremul Moscalului. Şi, când ne gândim, că s-au făcut atâtea hatâruri, că n-au fost puşi pe tablouri chiar unii mobilizaţi, văduve şi orfani de război, după cum am avut prilejul să văd mai dăunăzi în Dorohoi, mai multe văduve de acestea, înmânând unui deputat al nostru o jalbă, către ministrul agriculturii şi domeniilor, acoperită cu iscăliturile celor ce şi-au văzut cu ochii dreptatea lor, călcată-n picioare de către acei care nădăjduiesc să mai conducă încă această ţară tot după vechea teorie întronată de

politicienii interesaţi în toate ramurile de gospodărie a acestei ţări. Şi când? Acum după război, când glasul apăsat al vremii s-aude strigând surd în cele patru colţuri: „dreptate desăvârşită pentru umilitul, întunecatul şi muncitorul popor de jos!"

Şi-l întrebi pe omul cărunt care se caină că are o casă de copii şi că nu-i pus pe tabloul fermecat:

„– Ei, dar cum se face, cumetre, că te-au lăsat pe dinafară?"

„– Păi, cum? Nu ştii 'mneata cum se fac trebile la noi în ţară?!"

„– Cum? Vrei să spui de hatâruri?"

„– Ei, dac'ar fi numai asta! Dar dacă eşti lipit pământului şi nu poţi «vâşca» cât de cât, apoi, vorba ceia... rămâi mofluz de-a binelea! De încerci să-ţi cauţi dreptatea cu gura, cică eşti obraznic, şi ţi se strigă apăsat, că n-ai dreptate. Și iaca aşa, ba că-i sucită, ba că-i învârtită, «momvilizaţi» la vale, «momvilizaţi» la deal..."

Şi, ca un cazan ce clocoteşte la foc, aşa clocotesc azi inimile a mii de săteni nedreptăţiţi, în ceea ce priveşte împărţeala pământului. Sunt atâtea plângeri pe la sate, dar cine să le asculte? Dar oricum

ar fi, orice s-ar întâmpla, oameni buni, să nu pierdeţi niciodată nădejdea în oamenii cei buni, înţelepţi şi mari la suflet din fruntea federaţiei, care duc din răsputeri lupta contra cârmuirii de astăzi, care n-are urechea aţintită – după cum se credea – la durerile şi nevoile satelor.

E drept, că e cam greu să ajungă pământul la toţi, căci el nu se întinde ca guma, dar acel legiuitor, îşi va lega numele pe veci de sufletul ţărănimii, care va reuşi să vadă îndărătul împroprietăririi, ce-i vorba să se facă, oricâte socoteli avocăţeşti s-ar găsi pentru amânarea acestei mari cerinţe a vremii – un cât mai mic număr de nemulţumiţi.

Dacă în lumea aceasta norocul e mofturos şi ţâfnos ca un copil alintat, apoi dreptatea trebuie să fie dreptate pentru toţi acei ce se hrănesc de pe urma plugului, ce mânuiesc singuri sapa şi coasa şi care pe brazda rourată de binecuvântarea lui Dumnezeu pogorâtă asupra acestui mănos pământ, trimit şi ei din tată-n fiu picături de sânge, de lacrimi şi sudoare!...*

---

* Solia, an. X, No. 20; 17 Aprilie 1921.

9. Legiuiri noi şi oameni vechi

Cine ar fi putut crede în timpurile vitrege şi de grele încercări prin care ne-a purtat războiul, că omenirea nu-şi va croi o altă cale în viaţă, bazată pe mai multă credinţă în Dumnezeu, pe mai multă dragoste către aproapele, pe mai multă muncă, cinste, iubire de neam şi respect faţă de dreptul şi de munca altuia?

Am nădăjduit cândva, atunci când gloanţele ucigaşe ale inamicului, doborau la pământ, pe cei mai buni şi mai vrednici, din fiii acestui neam, şi care nu ştiau ce înseamnă „a te învârti”, a te ascunde şi a da îndărăt din faţa primejdiei ce ne ameninţa ţara, atunci când obuzele cutremurau pământul, împrăştiind moarte în juru-le; da, atunci, cât timp dură această baie de foc, am nădăjduit că se pune temelia, că se plămădeşte o lume nouă.

S-a sfârşit războiul şi ne-am întors la vetre, şi cele ce vedem că se petrec, de sus până jos, nu numai că nu ne îndrituiesc să credem orbeşte în ceia ce nu vedem, şi era de aşteptat să încolţească în sufletele oamenilor, ci vedem dimpotrivă, cu mirare, că omul nostru nu se dă ieşit din drumul vechilor păcate, ci cu îndărătnicie stăruie ca la *vremuri noi, să ducă o viaţă.... veche!*

Iată, că se făuresc sus, atâtea legi, mari şi mărunte, în fruntea cărora e legea agrară, atât de arzătoare şi atât de mult aşteptată, de un norod întreg de pălmaşi, care oricând la vremuri grele, în prima linie de apărare a acestui pământ, au stat ei, cu piepturile deschise, după cum prea bine s-a văzut şi în războiul de întregire al neamului. Şi, această lege, de pildă, care încă nu-i votată, de Cameră, e alcătuită de către ministrul de la domenii al dlui general Averescu, cu mult tâlc şi meşteşug, pentru ca nu toată dreptatea să se dea ţăranilor.

De ce? Tocmai pentru faptul că acum la aceste vremuri noi, oamenii cei vechi, cu păcatele trecutului, care n-au socotit

c-a venit vremea să schimbe şi ei ceva în sufletul lor, ei, care pe faţă şi în cuvinte, s-arată că mor de dragostea poporului de jos, alcătuiesc legi noi, care sunt ca o cerinţă a vremii, dar care legi nu-şi pot ajunge ținta, pentru c-au ieşit din mâna unor oameni vechi, îmbrăcaţi în haine noi şi, pentru că cei puşi să le aplice, slujbaşii ţării, sunt iarăşi oameni ştiuţi, adică ei se schimbă cu guvernele, numai cu apucăturile nu se schimbă!

Şi se miră o lume, de ce în loc să mergem spre mai bine, mergem spre mai rău; de ce traiul a ajuns de nesuferit pentru sărăcime, din pricina scumpetei care în loc să te slăbească, ea mai rău te gâtuie. Atâtea legi s-au votat cu preţuri maximale, atâtea ordonanţe au dat oraşele mari şi, toate aceste măsuri au rămas literă moartă pe hârtie, din cauză că statul e neputincios, nu e în stare să le facă a fi respectate, căci oamenii vechi sunt acei pe care îi plăteşte, slujbaşii, şi care n-au curajul să le aplice, căci setea de îmbogăţire pripită şi fără muncă, le înăduşă simţul răspunderii şi conştiinţa datoriei.

Țara noastră dar, trebuie să fie în căutarea oamenilor noi, căci numai aceştia dacă vor fi chemaţi şi puşi la lucru, acolo sus, adânci cunoscători ai nevoilor poporului, partidul naționalist-democrat şi țărănesc în unire cu fraţii din partidele asemănătoare din Ardeal, Bucovina şi Basarabia, vor putea izbăvi țara de pierzanie, căci numai aceştia înțeleg chemarea vremii, căci au dovedit-o şi cu faptele, că îndreptarea nu va veni decât atunci când la *vremuri noi, vom avea nu numai legi noi, dar chiar şi oameni noi...*[*]

[*] Solia, an. X, No. 24; 12 Iunie 1921.

10. Ţinerea de cuvânt

Nu va tăgădui nimeni socot, că astăzi, atât în lumea satelor, cât şi în cea de la oraşe, mai ales de la război încoace, s-a produs o mare schimbare în apucături, în pofte, în năzuinţe... Nu mai găseşti în omul nostru astăzi, acel dar scump, acea însuşire aleasă, care împodobea sufletele înaintaşilor noştri, adică: statornicia în cuvânt.

De cărturarii oraşelor nu mai vorbesc, căci cei cu adevărat cărturari, oamenii care şi-au croit în viaţă o linie de purtare bine stabilită, pun tot atâta preţ pe ţinerea de cuvânt, adică, pe această deprindere, cât socot că preţuieşte însăşi cinstea lor...

Şi, dacă nu e de mirare, că între negustori şi meseriaşi, nu poţi găsi mulţi oameni de acest fel, că acolo unde se pune la locul de frunte, înşelăciunea voită şi minciuna, de omenie nu poate fi vorba;

apoi, e de mirare, că nici la sate, unde după cum s-a tot cântat şi se cântă de mulţi, că e mai multă credinţă, curăţenie şi cinste, nu mai poţi pune preţ astăzi, pe cuvântul grăit de om cu însăşi gura lui...

Vorbeşti una cu el, îl lămureşti că aşa trebuie să facă, te aprobă, dă din cap: „da, aşa-i, am să vin la vremea hotărâtă, sau am să fac cutare lucru"; la despărţire îi mai repeţi o dată şi el se porneşte hotărât, dând din mâini şi înclinând din cap – căci doar acesta e cuibarul minţii şi al judecăţii – că adică, cinstea lui e mai presus de orice îndoială! Şi... cât e de schimbăcioasă vremea! Tot aşa e şi omul nostru. După ce-a plecat, fie din rea voinţă, fie din pricina nedeprinderii de-a înfăptui ceea ce spune, se schimbă, se face că uită şi-şi vede de alte treburi şi dumneata, cel încrezător, în cinstea ce-o bănuieşti că are sălaş în sufletul aceluia ce n-o cunoaşte, aştepţi şi... îţi faci planuri!

Sunt aşa de puţini oamenii de cuvânt, oamenii hotărâţi, cu care să poţi porni la înfăptuirea unui lucru bun şi pe a

cărora statornicie să poţi pune nădejde, încât te miri, că la noi şcoala a făcut atât de puţin în această direcţie – adică în a forma oameni plini de voinţă şi hotărâţi. Şi, vina, va mai fi desigur, şi în altă parte.

Atâţia din cei mari, la anumite prilejuri, dar mai cu seamă înaintea alegerilor, s-au tămâiat unii pe alţii şi au stropit cu tot soiul de făgăduieli, asupra prostimei satelor, care a crezut, precum copilul nevinovat în vorba celui şiret; a votat cum i s-a spus, şi a rămas să vadă, sau mai bine să... aştepte înfăptuirea celor făgăduite, căci ştiau şi ei din bătrâni, că: „făgăduiala dată e datorie curată”. Dar... de la spus şi până la făcut este puţină depărtare. Va fi poate şi aici o parte de vină, că s-au deprins şi gospodarii noştri, să nu se ţină de cuvânt, luând pildă de la alţii.

Dar, nu numai când e vorba de politică, trebuie să puneţi preţ pe statornicia în cuvânt – adică, să nu bârfeşti pe din dos, şi să dai votul cui l-ai făgăduit, adică, aceluia ca crezi că va fi cu adevărat om de cuvânt; dar şi în obişnuitele noastre socoteli zilnice, învăţaţi-vă a vă

ţine făgăduiala, căci făcând astfel, pe voi înşivă vă cinstiţi, arătând şi altora că sunteţi oameni de omenie. Poate să aibă cineva avere, dacă nu-i statornic însă la cuvânt, i se spune pe şleau: „eşti un om de nimic”.

Acel ce ţine la făgăduială ca la ochii din cap, mai este numit şi om de omenie, om de cinste, om de onoare. Deprindeţi-vă şi voi şi învăţaţi şi pe copiii voştri a se ţine de cuvânt, căci urmări bune are această frumoasă deprindere şi mai mare laudă, nu ţi se poate aduce, decât atunci, când îţi va zice un mai învăţat decât tine: „halal de tine, prietene, căci te văd că eşti om de cuvânt!”*

---

* Solia, an. X, No. 27; Iulie 1921.

11. Luptă grea

În lumea aceasta, sunt fel de fel de lupte. Războiul greu şi sângeros am dus noi cu inamicii din afară ai ţării; ne-au dovedit, întâi prin mulţimea numărului şi prin puterea covârşitoare a maşinăriilor de război, care la ei erau de prisosit, ajutaţi fiind, bine înţeles, şi de „bieţii” noştri spioni, care pentru bani, îşi vindeau ţara, şi astfel, ne-au cuprins două treimi din ţară.

Cu ajutorul lui Dumnezeu însă, şi al aliaţilor, făcând sforţări uriaşe, în cele din urmă, i-am alungat de pe moşia noastră, biruindu-i.

S-a terminat, dar lupta sângeroasă, cu inamicul din afară, a început însă în ţară, o luptă grea, deşi nesângeroasă, pentru aşezarea unei pietre de dreptate la temelia ţării noastre şi care nu-i alta, decât darea de pământ, „împroprietărirea ţăranilor”, lucru făgăduit de guvernul

liberal în Mai 1917 şi trecut în Constituţia ţării la Iaşi şi spus şi de Rege, ostaşilor luptători pe front, atunci când altă scăpare nu era, decât tot în braţul vânjos al acelui ce nu lăsase în satu-i decât o casă sărăcăcioasă şi o palmă de pământ. Ba, chiar şi cei cu osânză la pântece, boieri fugiţi de groaza războiului şi a morţii, pe la Odesa, Geneva, Paris, proprietari de moşii mari cât vezi cu ochii, din depărtări, tot în această prostime de la sate, carne bună de tun şi de amestecat cu pământ – îşi puseră nădejdea, să le apere avutul.

Dar... dar!... După ce-a trecut primejdia şi când a venit vorba ca oamenii din fruntea ţării să alcătuiască această lege, de dreptate a pământului, având ca ministru la domenii, pe învăţătorul ţăran, Mihalache, din Topoloveni, şi care alcătui cea mai bună şi mai dreaptă lege de împărţeală a pământului la ţărani, ciocoii tuturor partidelor s-au unit ca unul şi stăruind la Vodă, au trimis la plimbare guvernul Iorga-Vaida şi au adus la guvern pe generalul Averescu, apărătorul dovedit al intereselor ciocoieşti, ca astfel,

legea pământului, să nu se alcătuiască nicidecum, în paguba bogătaşilor.

După un an şi jumătate de cârmuire, țesută cu tot felul de nedreptăţi şi cu furături de miliarde, în paguba ţării, lucruri dovedite şi strigate în plină Cameră de deputaţii noştri, de-abia acum au adus la vot şi această biată lege a pământului, la Cameră. Şi acolo, de câtva timp, se dă lupta grea, de care vă vorbesc acum, între majoritate, prietenii ţăranilor, lupi îmbrăcaţi în piei de oaie, şi între opoziţie, cei vre-o sută de deputaţi în frunte cu domnii Iorga, Mihalache, Vaida, Maniu, dr. Lupu şi ceilalţi, care se opun din răsputeri ca această lege să nu treacă aşa de uşor la vot şi după placul boierilor.

Se citesc articole, la care oamenii cu durere pentru ţărani, din opoziţie, vor să aducă unele schimbări în bine; atunci, la un semn dat, majoritatea sare cu gura, preşedintele sună clopoţelul, suspendă şedința, cheamă garda militară, se grămădesc cu toţi la vot... Luntre şi punte se fac, ca legea să se voteze cât mai repede,

ca astfel să nu mai fie vreme a i se descoase părţile slabe şi nedrepte.

Văzând că deputaţii din opoziţie, nu-i îngăduie acest lucru, atunci comisia de disciplină, caută să îi scoată pe unii deputaţi din cameră pe mai multe zile, cum au vroit să-i facă lui Mihalache, ca să nu poată fi de faţă când se va vota legea.

Băgare de seamă dar, cetăţeni alegători! Se săvârşeşte la Bucureşti, Sf. Liturghie pentru voi, mai ridicaţi ochii de pe sapă.

Se dă acolo lupta grea între apărătorii drepturilor ţăranilor, care ne-au dat România Mare – nu dormitaţi! Vi se hotărăşte soarta pentru multă vreme, vedeţi, ca cel puţin din această luptă grea, să vă alegeţi şi c-un alt folos: să vă cunoaşteţi „oamenii!”[*]

---

[*] Solia, an. X, No. 28; 10 Iunie 1921.

12. Ce face lăcomia

Din pricina lăcomiei care ca un vierme roade inima atâtor oameni, vedem că se petrec atâtea lucruri sub ochii noştri, care adeseori te şi pun pe gânduri.

Fără îndoială, că din lăcomie se fac multe nedreptăţi, se asupresc şi se fură oamenii unul pe altul şi dau loc la certuri şi procese, care uneori durează cu anii.

Ţin minte, că mai înainte vreme – şi cu toţii ştim aceasta – oamenii se mai învoiau unii cu alţii şi erau mai cu priinţă unul către altul.

Lăcomia şi goana după avere nu era parcă aşa de mare ca astăzi, când lumea noastră aleargă până şi sărbătoarea după câştiguri, călcându-şi în picioare de dorul banului şi sfânta lege. Mai de mult, când se afla într-un sat bunăoară, că este rost de vreun câştig din cotrova, se strângeau oamenii şi se puneau la cale şi apoi înţeleşi,

plecau tovărăşie. Astăzi însă, de află vreunul de aşa ceva, tace chitic, nu spune la nimeni şi, de unde altă dată oamenii se strigau unul pe altul şi se aşteptau pe la răspinteni ceasuri întregi, astăzi, se furişează în puterea nopţii când iese din sat, merge încet ca să nu duruie căruţa şi să se trezească şi alţii şi... goană măi tată la pădure, la târg, sau la gară ca să fie el cel întâi şi să pună mia de kilograme!... Acolo, sfezi şi înjurături de la încărcat şi de la cântar şi, înghesuială de mai să-şi scoată ochii cu oiştile! Te face să crezi că aceşti oameni nu sunt toţi dintr-un sat...

Dar, nu-i numai atât! Cei dintâi încarcă peste leuci, aşa că, cei care vin mai la urmă, de au să pună şi ei câteva sute de kilograme sau de multe ori vin cu carele deşarte acasă. Am văzut eu un asemenea convoi de care încărcate cu vârf şi, în urmă, cincisprezece care venind cu deşertul...

„– Da, de ce n-aţi încărcat şi dumneavoastră, oameni buni, de veniţi cu deşertul?”

„– Apoi, dac-au încărcat alţii câte o mie?!"

„– Şi, de ce, ca creştini şi oameni dintr-un sat, nu v-aţi învoit? Cum, altul să ducă mia şi altul nimic ?! Să fi luat câte un sac de la ceilalţi şi să vă fi făcut şi dumneavoastră măcar câteva sute, ca să nu pierdeţi ziua şi să bateţi vitele în zadar?"

„– N-ai cu cine face treabă, părinte, că nu mai sunt oamenii de altădată!!..."

Nu se-ncape dar astăzi, ca să faci un bine aproapelui? Să mănânci tu tot şi altul nimic?

De ce această lăcomie, oameni buni?! Aveţi a trăi cât lumea? Aveţi a moşteni pământul?

Deşertăciune este această avuţie de aici după zisa Ecclesiastului: „*Cel ce iubeşte argintul, de argint nu se satură, nici cel ce iubeşte avuţia, de venituri; aceasta este iarăşi o deşertăciune*" (5, 10). Iar Sf. Ap. Pavel zice despre asemenea oameni lacomi de bani: „*Iar cei ce vor să se îmbogăţească cad în ispite şi în curse şi în pofte multe fără de socoteală şi vătămătoare, care*

cufundă pe oameni în pieire şi pierzare" (I Timotei 6, 9).

Învoiţi-vă dar, unii cu alţii, credeţi-vă la nevoie, iubiţi-vă, ca creştini, şi alungaţi din inimă gândul vrăjmaş asupra aproapelui, căci zice înţeleptul Solomon, că: *„Cugetele celui rău sunt urâciune lui Dumnezeu"* (Proverbe 15, 26). Şi nu uitaţi nici această creştinească învăţătură: „Ce ţie nu-ţi place, altuia nu face".*

---

* Solia, an. 8, No. 29 ; 7 Iulie 1921.

13. La răspinteni...

După grelele şi cumplitele încercări ale războiului, după atâtea schimbări şi prefaceri politice înlăuntrul ţării şi, după felul cum vedem că se gospodăreşte astăzi ţara de către guvernanţii de la putere, hotărât lucru, că ne găsim la răspinteni...

Şi, omul la răspinteni, adică la încrucişări de drumuri, acel neştiutor de carte, care n-are nici un semn după care să-şi cunoască drumul pe care n-a mers niciodată, stă uimit şi zăpăcit, se frăsue, pune mâna streşină la ochi şi scrutează zările, poate c-o veni vr'unul de prin partea locului de care să întrebe.

Ca şi un călător, ţara în privinţa gospodăriei interne şi din afară merge mai bine de un an şi jumătate pe drumul *averescan,* la începutul căruia stătea scris pe o firmă de pe zonă, pe care o ţinea în mână un general: drumul *„muncii, cinstei şi legalităţii"*! Şi cârma a luat-o un vestit general în treburile ce privesc oştirea, învingătorul de la Mărăşti, şi care a crezut că e timpul să se dea drept singurul

mântuitor al acestei ţări lipsită nu de bogăţii şi de pământ mănos, ci de oameni cinstiţi, lipsită de dreptate şi de legalitate în toate straturile societăţii, dar mai ales în pătura ţărănească. Şi lumea a crezut într-un mântuitor şi la alegeri, unii de voie, alţii de nevoie au dat voturi cu ghiotura de a ieşit învingător generalul cu ciracii săi, ca să fericească ţara!

Cum merge ţara cu aceşti noi conducători, cu firmă şi cu haine noi, dar cu suflet neprimenit, vedem cu toţii. Din hop în hop, din tău în tău!

În loc de *„muncă”* fără preget de toate terenurile pentru refacerea ţării, vedem în toate judeţele bande de hoţi, care atacă lumea ziua mare la drum şi nu numai pe simplii trecători, ci chiar pe generali şi prefecţi (cazul generalului Zadic de la Iaşi şi al prefectului de Roman).

În loc de *„cinste”*, gheşefturi şi prădăciuni: din averea statului, începând de la cei mai înalţi funcţionari. Cine nu ştie de afacerea Schuler-Tăzlăuanu-Atanasiu, care au sărăcit ţara cu sute de milioane?! Dar depozitele de muniţii şi ale

refacerii prefăcute în scrum?! În jurul generalului roiesc dornicii după căpătuială şi după afaceri necinstite, ca trântorii într-un ştiubei.

„Legalitate”?! Dar cine o mai vede? De bine de rău, cu mult chin şi necaz, trasă rău de păr, au scos legea pământului, cu preţ scump şi, împărţeala merge greu; apoi, biruri grele se pregătesc pentru norod. Paharul cu care vă adapă „tătuca Averescu” e drept că-i frumos şi aurit la gură, dar în el nu-i miere, ci curată limonadă. El o fi pus miere, dar ciracii au schimbat-o.

Ne găsim la răspinteni. Firmele stau care mai de care mai mari şi mai ochioase. Mai arătoasă însă e firma *liberală!* Păzea, cetăţeni! Că guvernul „Averescu” va pleca în curând, nu mai încape îndoială. Țara e sătulă de felul cum a fericit-o şi cum a condus-o. Cetăţenii, cu dor de îndreptarea ţării, aşteaptă cu înfrigurare şi au încrederea, că la timpul cuvenit, Capul ţării să cheme la conducerea ei pe acei oameni care s-au dovedit nu mai buni „politicieni”, ci mai cinstiţi, mai buni, mai harnici, mai prevăzători şi mai cu fier-

binte dragoste față de norodul de la sate, deci mai buni gospodari.

Băgare de seamă dar, cetățeni, că ne găsim la răspinteni![*]

[*] Solia, an. X, No. 33; 16 Octombrie 1921.

14. Măsuri pentru opreliștea focului la sate

De la o bucată de timp încoace şi mai cu seamă după ce s-a ogoiet războiul, s-au înmulţit hoţiile şi, numărul rău-făcătorilor creşte pe fiece zi. Răutatea omenească e mare de tot. Şi duşmanul nu se mărgineşte întotdeauna numai în a te prăda şi a-ţi lua ceva de pe lângă casă, ci el îţi pune uneori şi foc, ca să te topeşti cu totul şi să rămâi numai cu cât e pe tine şi nenorocit pentru toată viaţa ce o mai ai de trăit.

S-au înmulţit pe la sate şi focurile, căci multe gospodării se topesc.

Din patru pricini se iscă focul: 1) din trăsnetul ceresc; 2) din nebăgarea de seamă a omului gospodar; 3) din jocul copiilor şi 4) de la mâna duşmanului. Din orice pricină s-ar isca focul noaptea sau ziua la gospodăria cuiva, el trebuie stins, ca să nu se întindă şi la vecini.

În oraşe şi chiar în târguri mai mici este un serviciu anume pentru paza şi stingerea focului: „pompieria”. Fie că pompierii sunt militari sau oameni civili, tocmiţi anume de comună; dar ei au la îndemână sacale cu apă, cai ce aşteaptă înhămaţi – în oraşele mari – şi pompe multe cum şi haine anumite.

Când s-a dat semnalul de „foc” prin gornist, şuieratul sergenţilor de stradă sau prin telefon, pompierii în galopul cailor sosesc în scurt la faţa locului şi cu pompele sting focul şi-l opresc de-a se mai întinde.

Ce se-ntîmplă însă la sat când ia foc o casă? Încep a răcni câţiva oameni, se strâng apoi mai mulţi şi, cu cofele cu apă, cu furci şi cu prăştini încearcă să stingă şi să oprească lăţirea focului.

De multe ori însă, până se prinde de veste, şi până aduc apă, se topeşte o casă... Pentru a se asigura de foc, ar fi de dorit, ca fiecare om să-şi aibă într-un pod de şură o caţă, două, pentru orice întâmplare la el sau la un vecin. Căci, ce se petrece? Când aude de-un foc, omul aleargă cu băţul sau cu mâna goală şi,

dacă n-ai o caţă lungă, cum poţi scoate şi trage de la foc? Apoi, ar trebui ca sătenii să pună mână de la mână şi să-şi ia câteva pompe şi să-şi facă câte o saca anume; să fie câte o pompă de fiecare colţ de sat, bunăoară una la 80-100 case. N-ar fi cine ştie ce cheltuială mare, dar ar fi de mare folos, căci cu pompa stropeşti unde pofteşti şi de la depărtare, pe când cu cofa îți uzi picioarele din grabă. Pompa să stea la un om anumit, ca să ştie oricine de unde s-o ceară la trebuinţă.

Dac-ar fi oamenii uniţi, uşor s-ar face treabă şi n-ar arde câte 2-3 gospodării într-un ceas! Dar, când e o vântoasă, ce te faci?! Nu se topeşte o bucată de sat? Dar, 3-4 pompe la faţa locului, mult bine ar aduce satului! Şi, decât să aruncaţi atâţia bani pe băutură fără folos, mai bine să luaţi asemenea lucruri de mare trebuinţă pentru un sat.

Şi ce mai vedem la foc? Vin oameni mulţi: dar unii vin cu gând curat de a da un ajutor, iar alţii, cu gândul de a se cârpi cu câte ceva... Şi, în învălmăşeala cea mare de strigăte şi răcnete, unii aruncă din casă afară tot ce pot înşfăca din gura

focului, iar alţii cu chip că le cară, s-apucă de furat!... Grozav lucru, oameni buni! Va să zică, nu destul că-l topeşte şi-l frige focul pe bietul om şi-i face agonisita scrum, tu, în loc să-i vii în ajutor, tu încă îl prăzi în ceasul cel mai amar şi mai cumplit??...

Oare, ce fel de om te poţi numi tu? Creştin? Nu! Ci, de o mie de ori: „păgân". De aceea, numai auzi că i-au şters omului banii din ladă, ciubotele, sumanul sau cojocul! Alta ce mai vedem? Unul face treabă şi zece stau şi privesc cu mâinile la spate. Acolo n-ai venit la şezătoare sau la priveghi, ci fiecare câte un tăciune să stângă şi face mult. Înjurăturile nu lipsesc de „cruci şi Dumnezei" mai ales, dac-a venit de la post şi vr'un jandarm aţos.

În loc să-şi facă omul cruce şi să zică: „Doamne fereşte!" el încă înjură! Fioros şi grozav e focul, oameni buni! Umblaţi cu băgare de seamă! Nu aruncaţi prin ogradă capete de ţigară; ştergeţi ogeagurile mai des, nu lăsaţi chibriturile pe mâna copiilor şi nu-i suferiţi să se joace cu foc prin gunoaie; când vă culcaţi stingeţi

focul în vatră. O gospodărie cu greu se înjghebează azi şi ea trebuie păzită.

Cumpăraţi-vă dar „pompe” şi nu uitaţi vorba din bătrâni că: „paza bună trece primejdia rea” și că: „dacă vrei să te păzească Dumnezeu, trebuie ca mai întâi să te păzești singur! *

* Solia, an. XI, No. 1; 1 Ianuarie 1922.

15. Bătaia

Sunt două feluri de bătăi: bătaia cu cuvântul, când omul se bate de cuvânt, adică cunoaşte la obraz şi, bătaia cealaltă, care priveşte trupul. Şi una şi alta usturǎ. Ba, cea dintâi se pare că mai mult. Pe câţi n-auzim spunând în urma unei dojeni bine venite, fie între patru ochi, fie între oameni: „mă prindeam mai bine să-mi fi dat palme decât să mă ardă aşa cu cuvântu'!"...

La noi, la ţară, bătaia cea de-a doua, e în floare. L-ai atins pe om cu ceva, ai trecut peste ogorul lui, ai scăpat vita în iarbă la vecin sau i-ai făcut un alt neajuns, de multe ori chiar fără voie, urmează îndată, înjurăturile cele mai grele, sfada şi, de multe ori, bătaia. Omul nostru e deprins cu bătaia de mic copil, ca ţiganul cu scânteia. Rari sunt părinţii aceia, care nu-şi bat copiii.

Mulţi iau bătaia ca un mijloc de a-şi arăta puterea. De multe ori jocurile se sfârşesc prin câte-o bătaie zdravănă; de multe ori sărbătoarea ca şi-n zilele de hram se-ncing nişte bătăi de se varsă sânge. Nu voi uita niciodată peste ce privelişte am dat acum câţiva ani într-un sat, în ziua de hram, 8 Noiembrie. Lume multă adunată la un loc, femei şi copii suiţi pe garduri şi pe porţi, strigăte, înjurături, vaiete. Ce era? Flăcăii împărţiţi în două tabere, s-au luat la bătaie din trei pricini: a beţiei, a fetelor şi, a prostiei...

De bătaie omul trebuie să se ferească pe cât se poate. Te voiniceşti, te încrânceni, de poţi să săvârşeşti şi moarte de om... Câte întâmplări nu-s de acest fel şi pe care le publică şi gazetele. Iată, de pildă, una: „Bătaie mortală". Invalidul Ion M. Pleşa din Neagra Şarului, luându-se la ceartă cu locuitorul Irimia Simion din aceiaşi comună, cearta preschimbându-se în bătaie şi invalidul primind mai multe lovituri, a căzut jos, rămânând mort pe loc" („Universul", 31 Mai 1920). Câte procese, câţi bani şi câte zile nu se prăpădesc de pe urma bătăilor!

Deprindeţi-vă a vă stăpâni mânia – căci bătaia de cele mai multe ori de la ea se iscă –, împăcaţi-vă şi iertaţi-vă, căci aşa e frumos. Bătaia îl înjoseşte pe om şi-l coboară în rândul animalelor necuvântătoare. Ferice de omul care se bate de cuvânt, căci bâta şi pumnul nu-s pentru oameni cu scaun la cap. Fugiţi dar de bătaie, care duce la păcat şi de multe ori la unul din cele mai mari: la omor.[*]

---

[*] N. Rom. p. pop., an. VIII, No. 31; 30 August 1920.

16. La spital cu bolnavii, şi nu la vrăjitori şi descântători!

Mult întuneric mai este în satele noastre, şi puţini sunt aceia care să lupte împotriva lui! Tot soiul de molime ne bântuiesc satele, copiii din faşă ne mor pe-un cap tocmai astăzi când nu s-au răcit încă bine sutele de mii de morminte ale acelora, care nu s-au mai întors acasă din războiul... Se ştie, că cel mai prost alcătuit la sate este aşa numitul *serviciu sanitar.* Orăşenii au la îndemână spitale, doctori, farmacii ş. a., pe când lumea satelor se trece în întunerec, în boli, în lipsa aproape a oricărui ajutor medical, înecându-și amarul bietul om în dulcea şi fermecata băutură a cârciumarului...

Ţăranii au frică de doctor şi-n vreme de molime ţin bolnavii ascunşi prin cotloane numai ca agentul sanitar – pe unde şi asemenea slujbaşi îşi fac datoria – să nu-i trimită la spital. Pe doctor ţăranul nu-l

cunoaşte de prieten, căci nu trăieşte în mijlocul satului, şi, unde se întâmplă vreun spital pe la ţară, apoi doctorul trăieşte ca un ciocoi şi stă mai mult la o parte de bucuria şi durerea țăranului.

Se îmbolnăveşte cineva din casă, ce fac sătenii? Fuga la o babă ca să vină să-l descânte; apoi, fuga la o vrăjitoare ca să-i spună dacă boala-i din „turnători" ori din „făcut"; de nu se îndreaptă de la sine, vine apoi la preot, ca să meargă să-i cetească sau să-i facă aghiazmă şi, când mă duc eu, ce face, de pildă, Ion al nostru? ÎI văd pic de apă mutând un gard, un stog de fân sau stricând o şură...

„– Da, ce te-ai apucat, vere Ioane?" „– Iaca, părinte, săru' mâna, mi-i bolnavă nevasta şi am fost la o *mincinoasă* şi mi-a spus să stric şuricica asta, că-i «zăhăit» într'însa «ducă-se pe codri!»..."

Ce pot ajuta bolnavului câţiva cărbuni stinşi şi boscorodeala unei babe?!

Dar buruienile mătuşii cutare? Buruienile sunt bune, parte din ele, căci din multe din ele spiţerii fac doctorii, dar date într-o anumită măsură. Mulţi bolnavi mor sau se îmbolnăvesc mai rău

din buruienile babelor. Iată o pildă pe care ni-o dă ziarul „Universul” de la 14 Septembrie 1919: *Intoxicare (otrăvirea sângelui) cu leacuri băbeşti.* Servitoarea Mariţa Ungureanu, din Strada Traian, No. 89, fiind bolnavă, a crezut că se va vindeca bând nişte leacuri băbeşti pe care i le-a dat o moaşă. După puţin timp, bolnava a fost apucată de mari dureri înlăuntru. Înştiinţându-se *„Salvarea”,* bolnava a fost dusă la spital, unde i s-au dat îngrijiri medicale”.

Vrăjile, descântecele şi toate eresurile sunt moştenire de la strămoşii noştri romani, care erau păgâni. Învăţătura Bisericii le osândeşte. Deşi banii se întreabă azi mai mult ca înainte şi sunt doctori care cer trei, patru sute de lei, pentru o vizită la zece, douăzeci de kilometri la ţară, şi la un spital, ca să capeţi un pat şi să ai căutare, trebuie să dai bani, căci altfel nu-i loc şi nu-s doctorii, totuşi, să nădăjduim, că acest rău se va lecui, şi de aceea, în ceas de boală, duceţi-vă la doctor din vreme, şi nu când boala s-a înrăutăţit, căci atunci nici doctorul cel mai bun nu te poate ajuta, oricât de multă

bunăvoinţă ar avea. Când boala începe, chemaţi pe agentul sanitar, şi nu babele ca să vă descânte de ursită sau de şopârlaiţă!... Doctorii sunt de mare folos, păcat că avem azi aşa de puţini şi-n schimb atât de mulţi... pungaşi!!

Câţi soldaţi n-ar fi murit în război de pe urma bolilor şi a rănilor dacă n-aveam doctori?! Va veni vremea, cred, când Statul va înţelege că spitalele, trebuiesc înmulţite şi că la cel mult două, trei comuni, va trebui un doctor în interesul sănătăţii ţăranilor, care sunt toarta şi propteaua ţării. Vom avea atunci mai puţin câteva mii de funcţionari pe la oraşe, care fac serviciu câteva ceasuri pe zi şi încasează mii de lei pe lună, pentru că sunt fii şi nepoţi ai celor de la putere ori agenţi electorali.

Sănătatea e cel mai mare dar de la Dumnezeu; căutaţi-vă dar la caz de boală cu doctor şi doctorii şi lăsaţi în plata lor pe descântătoare şi pe vrăjitoare, cu toate minciunile lor!...[*]

---

[*] N. R. p. pop., an. VIII, No. 42; 22 Noiembrie 1920.

17. Cu ce ar trebui să vă împodobiți casa

Dacă trecătorul îți laudă sau îți hulește gospodăria după cum vede că ți-e casa pe dinafară și ce mai ai pe lângă dânsa, tot aşa, şi cel ce-ţi intră în casă, se uită să vadă ce ai pe laiţe, pe ladă, pe culme şi pe păreţi şi, poate să aibă şi acest musafir, poftit sau ba, cuvânt de laudă sau dimpotrivă.

Iată, că puţini sunt acei care ţin şi ştiu cu ce anume podoabe să-şi împodobească pereţii caselor! Căci, iată ce au unii dintre săteni în casă: pe-un prichici, un fel de poliță, stau mai multe icoane: unele sunt ruseşti, altele nemţeşti (catolice), aşa că, mulţi nu pot citi ce scrie pe ele. În loc de candelă sau perdea în faţa icoanelor, stau pe prichici: scrisori, ilustrate, ghemuleţe cu aţă, sâneală, bucăţi de săpun şi... briciul gospodarului; la unii se vede şi câte o cărţulie de „zodii”,

„Visul Maicii Domnului” ori „Epistolia”; apoi, atârnate şiraguri de mărgele, ouă roşii de la Paşti, o sticlă cu „aghiazmă mare” de la Iordan şi, într-un cui dedesubt, stă... pălăria sau căciula!!

Ei bine, icoanele sunt lucruri sfinţite, se închină sfinţilor al căror chip îl arată, iar toate celelalte mărunţişuri ar trebui să fie ţinute în altă parte şi nu acolo.

Pe păreţi mai sunt întinse ştergare şi hârtii colorate cu colţuri şi diferite poze şi chipuri de oameni străini de neamul şi de ţara noastră, de al cărora nume poate nu s-a auzit niciodată!

Iată, eu în multe case am văzut, şi chiar prin Ardeal unde m-a dus războiul, asemenea domni străini, ca: Franţ Josef, Wilhelm al II-lea, fostul împărat al Germaniei şi împărăteasa Victoria; Alexandru al III-lea, rege al Serbiei, Chretien al IX-lea, regele Danemarcei, Carol I-iu, rege al Portugaliei, Alfons al XIII-lea, regele Spaniei, Oscar al II-lea, regele Suediei şi Norvegiei, Leopold al II-lea, regele Belgiei, George I-iu, regele Greciei, Abdul-Hamid-Khan, sultan turcesc, Ferdinand I-iu, rege al Bulgariei ş. a. Un om străin, când îţi

vede în casă asemenea tablouri, se miră şi nu te crede atât vinovat pe tine cât pe acel ce ți-a intrat în casă de atâtea ori şi nu ți-a spus, că acele tablouri sunt pentru cafenele, pentru case boiereşti şi nu pentru casa unui ţăran. E de vină şi negustorul cu taraba lui care ți le-a vârât în ochi: „Ia, badi Ion, nu vezi ce portrete frumoase! Ca d-ta, n'ar să mai aibă nimeni!" Şi el le-a cumpărat. Şi mai sunt de vină şi alţii...

Toate aceste tablouri însă se cade să le înlocuiţi cu chipurile zugrăvite ale marilor noştri Domnitori şi ai marilor bărbaţi de Stat. Să nu lipsească din nici o casă tablourile Familiei noastre Regale: M. S. Regele Ferdinand, Regina Maria cu fiii Lor; asemenea al răposatului rege Carol I-iu, regina Elisabeta, dar mai cu seamă chipul acelui mare Domnitor, Alexandru Ioan I-iu Cuza, care la 1864 a făcut stăpâni pe săteni de pământ, ajutat de dragostea şi înțelepciunea lui Mihalache Kogălniceanu.

Dar atâţia Voievozi a avut neamul nostru, ca: Mihai-Viteazul, Ştefan-cel-Mare, Mircea-cel-Bun ş. a., care n-ar trebui să fie uitaţi. Se poate cere prin cei ce vă

doresc binele, tablourile istorice ale Doamnei Anghelina şi S. Leonte în care vedeţi Voievozii neamului.

Chipurile de cucoane şi alte tablouri fără rost luaţi-le de pe pereţi şi înlocuiţi-le cu tablourile naţionale ale Domnitorilor, ale vitejilor neamului şi ale celor ce-au luptat pentru luminarea şi drepturile noastre.

E o ruşine, mai ales pentru cei ce ştiu carte, ca să nu aibă în casa lor aşezate la loc de cinste asemenea tablouri, căci trecutul şi pe cei mai de frunte conducători ai neamului nostru trebuie să-i cunoască orice român. Gospodar bun nu înseamnă să caţi numai de vite, de şuri, de car şi de garduri, ci şi de podoaba cea lăuntrică a casei tale, aşa după cum vremurile şi inima ta de bun creştin şi chibzuit cetăţean o cere astăzi.*

---

* N. R. p. pop., an. IX, No. 2-3; Ianuarie 1921.

18. Nu irosiţi banii pentru lux

Se ştie acum de toată lumea că frumosul nostru port naţional este părăsit până şi de lumea satelor. Chiar în satele unde el era păstrat cu sfinţenie ca o moştenire scumpă de la bătrâni, şi acolo acum, în timpul din urmă, a început a se vâri – cum se vâră viespea în măr – luxul, această mare pacoste ce-a venit din alte ţări pe capul neamului nostru. Şi-acum bătrânii mai umblă cum umblă, dar tineretul de astăzi îşi face de urât.

E drept, că banii acum îi câştigaţi mai uşor – omul cu palmele 10 până la 20 de lei pe zi, iar cel cu carul chiar suta, ba uneori şi mai mult (chirigiii), – dar aceasta nu înseamnă ca să-i cheltuiţi cu uşurinţă, dându-i pe stămburi nemţeşti. O pestelcă (şorţ) pentru femeie o luai înainte cu un leu, şi acum trebuie să dai cincizeci de lei, şi cât durează?

Faţă dar de această scumpete, ar trebui ca gospodinele să se mai dea în jurul stativelor (războiului) uitate şi să vă faceţi, ca şi în vechime, haine de casă frumoase, trainice şi care nu vă costă scump.

Ce se întâmplă însă azi la sate?

Un om care are mai mulţi copii – flăcăi sau fete mari – duce pâinea de pe o falce de orz sau ovăz la târg, vinde un porc, doi, şi abia dacă-i ajunge să-i îmbrace pe toţi.

Va să zică, câteva mii de lei pe nişte stofă nemţească de n-ai ce vedea în traistă!... Ştergarele de casă sunt frumoase şi bune de îmbrobodit, da fata mare îi face maică-sii capul calendar, ca să-i ia „casâncă" de 200 de lei, şi n-are ce face, căci, altfel, fata nu iese în lume!... Ştergar pe cap? Hm!

Dar s-o picuri cu lumânarea că nu se îmbrobodeşte cu el!

„– Da' ce eşti aşa supărat, cumătre?"

„– Apoi, iacă vreau să mărit fata, şi trebuie să dau o mie de lei numai pe-un sâpet *(cufăr),* pe-o casîncă şi o păreche de ciuboţele. De celelalte, nu mai grăiesc!"

Aşa vorbeau doi oameni într-o zi.

Acum, ce trebuie de luat numai decât, să iei, dar nu pot pricepe de ce să luaţi lucruri de prisos, de care v-aţi putea foarte bine lipsi, fără ca cineva să vă dea în obraz.

Iată, de pildă, să vă amintesc numai de-un lux pe care-l faceţi la nuntă, acum după război, şi de care înainte nu se pomenea. Este vorba de „bezărăul" cel alb, sau, cum îi mai ziceţi, „volul", „voal", pe care-l luaţi pentru mirese la nuntă şi pentru care negustorul vă ia acum 300 de lei, pentru că-i daţi, iar mâine o să-l urce la 500 de lei. Beteala nu-i de ajuns? Dar fusta albă, în vremea aceasta de scumpete, la ce ajută?

Veţi răspunde: Să fim în rând cu lumea.

Bine. Facă-şi bogatul sau cel îmbogăţit din război, dar vedem că şi cei mai nevoiaşi se împrumută şi nu se lasă de cârd.

Apoi, judecaţi dacă face să vă destrămaţi pentru lux, fără de care aţi putea trăi! Vă luaţi după târgoveţi? Dar aceia nu trag aşa de greu la sapă şi coasă

cum trageţi voi. Târgoveţul cu rostul lui, şi ţăranul cu al său.

Ori credeţi că va fi mai bine dac'om umbla toţi cu şapcă şi cu pantaloni?

E drept, azi banii îs ieftini, şi-i aruncaţi fără chibzuială, dar mâine, când se vor scumpi şi mărfurile se vor ţine încă tot scumpe, cu ce veţi face *faţă luxului?*

Iată de asta toată lumea şi boierii strigă că aveţi bani mulţi, pentru că văd că-i aruncaţi pe lux. De asta vă cer 4 şi 5000 de lei pe falcea de pământ.

Încă o pildă: O văduvă de război a luat ajutor de la perceptor peste o mie de lei.

„– Da de ce, măi Nică, umbli zdrenţăros şi n-ai opinci în picioare? Că maică-ta a luat atâţia bani de la primărie?"

„– Apoi, da, că mama o luat din târg perdele mândre de horbotă (dantelă) în casa cea mare şi o dat 500 de lei! Şi o mai luat liţei o polcă şi o fustă şi s-o gătit paralele..."

Că, vedeţi, de asta n-are nici ursul coadă! Că vrea şi săracul să fie în rând cu bogatul şi casa îmbrăcată la fel.

Cu luxul niciodată nu veţi ieşi la capăt.

E ademenitor ca o băutură dulce:
„De ce beau, de ce-aş mai bea,
Vino 'ncoace cu litra!"

Vorba cântecului.

Vedeţi dar bine şi chibzuiţi, oameni buni, pe ce daţi banii; căci, ca mâine o să vă pară rău![*]

---

[*] N. R. p. pop., an. IX, No. 5; 1 Martie 1921.

19. Certurile pentru pământ

Multe se fac şi se prefac astăzi în lume! Multe se mai schimbă pe fiece zi; fapte, care depăşesc socotelile omeneşti. Cât priveşte satele, a ieşit acum lume nouă, multe deprinderi bune dispar, un obicei vechi însă nu se poate înăbuşi în satele noastre: cearta pentru pământ.

E drept, că locuitorii satelor cu pământul muncit de ei s-au înfrăţit, şi, pentru o palmă de pământ mulţi se dau şi în foc. Dar, din lăcomia prea mare pentru el se nasc multe rele.

Pentru pământ atâţia fii îşi blestemă născătorii şi nu grăiesc cu părinţii, ţinând mânie ani de zile; ba, de multe ori, se şi ceartă în gura mare, şi auzi cuvinte care te îngrozesc! Pentru pământ atâţia fraţi se urăsc o viaţă, se ceartă, umblă în procese, îşi doresc răul şi chiar moartea. Pentru pământ atâtea rude se urăsc, se duşmănesc, se batjocuresc, nu se duc unii

pe la alţii, umblă cu farmece şi turnături şi se înstrăinează. Pentru pământ sunt cele mai multe procese pe la judecătorii și tribunale, de pe urma cărora, avocaţii încasează de la împricinaţi sume frumoase, trăiesc boiereşte şi-şi fac palate. Pentru pământ atâția oameni îşi poartă sâmbetele; pentru pământ se lasă ca moştenire ura din tată în fiu până la răzbunarea deplină, dar necreştinească...

Pentru pământ atâția îşi calcă în picioare datoriile creştineşti, uitând că au un suflet şi că, în cele din urmă, pământul ne înghite pe toţi în sânul său. Căci, nimenea nu-şi ia cu el averea în groapă şi din tot pământul care rămâne în seama altora, numai câteva fire de ţărână i se pun în sicriu de către preot, „căci pământ ești şi în pământ te întorci”...

În zi de sărbătoare, în post, certurile pentru pământ se ţin lanţ; unul a dat gardul cu o palmă în grădina megieşului, altul i-a tăiat hatul, sau ară drumul, şi câte alte motive de ceartă nu se găsesc! Înjurăturile curg gârlă, după care urmează bătaia cu vărsare de sânge, şi de multe ori se fac şi omoruri. Nu rareori

gazetele ne aduc asemenea veşti, care ne pun pe gânduri.

Ascultaţi ce-a ieşit dintr-o ceartă pentru pământ:

„Vasile Bujor din Costuleni (Iaşi) a ucis cu lovituri de topor pe consăteanul său, Gheorghe al Niculăiţei, din pricina unor certuri pentru pământ". („Universul" din 1 Mai 1920). Şi pildele s-ar putea înmulţi.

Ni s-a mărit ţara în urma războiului ce l-am purtat cu atâtea jertfe şi legea dreaptă pentru împărţirea pe bani a pământului acelora ce din neam în neam l-au muncit şi apărat cu sângele lor, va veni, oricâte piedeci i se vor pune în cale de către cei interesaţi. Dar, să ştiţi, că pământul nu preţuieşte mai mult decât munca chibzuită ce-o depuneţi în el pentru ca să-l faceţi izvor de bogăţie.

Încetaţi, de se poate, cu certurile pentru pământ, şi mai bine certaţi-vă pentru neştiinţa voastră şi pentru păcatele ce vă copleşesc. Certaţi mânia ce vă stăpâneşte inimile şi ura care depărtează pe frate de frate, ducându-vă la păcat. Lăsaţi cearta pentru pământ pe seama

celor nechibzuiţi, care socotesc, că numai prin pământ omul poate fi îndestulat şi mulţumit în această viaţă. Câtă rătăcire! Fugiţi de ea![*]

---

[*] N. R. p. pop., an. IX, No. 11; 1 Ianuarie 1921.

20. Prin cârciumă la cazarmă?

Ca-n fiecare an, şi anul acesta a plecat un contingent de tineri sub drapel, ca să-şi facă cuvenitul serviciu militar. Până când merge la oaste, tânărul, holteiul de la ţară, nu cunoaşte multă lume, fiind neumblat pe locuri depărtate de satul în care s-a născut. Eram deprinşi până acum să auzim cântând în cor, cete de flăcăi ce mergeau spre oraşul în a căruia cazarmă aveau să fie îmbrăcaţi:

„Frunză verde paiu secară,
Ieşi, Ileană, păn' afară,
Să vezi trenul cum ne cară
Şi ne duce 'n altă ţară!"

sau:

„Părul mieu cel gălbior,
La dom' maior supt picior...
Şi-l scoate la zile mari,
Ca să-l plângă fete mari,
Şi-l scoate Duminecă,
Să-l plângă ibovnica!"

Erau mulți, şi tristețea nu putea sta mult în sufletele lor, căci se luau cu jitiile şi cu glumele.

Anul acesta însă mi s-a întâmplat să văd ceva neobişnuit. Tinerii ce trebuiau să plece la cazarmă, s-au apucat cu două, trei zile mai înainte de făcut chefuri prin cârciumi. Şi s-au pus pe băutură.

„– Da' ce gălăgie e acolo, om bun?"

„– Ia, s-au strâns flăcăii care merg la îmbrăcat, și mai petrec şi ei săracii, ca să mai uite de năcazuri! Că peste câteva zile cine ştie pe unde li-or străluci ochii!"

Şi-au băut până, vorba ceia, aruncau cu căciula 'n câini!...

E drept, că parale au astăzi până şi copiii, dar mai ales flăcăii. Dar e dureros să vezi că intră în cârciumă şi se pun la băut fără nici o ruşine băiețaşi care n-au încă nici tiuleie sub nas şi care beau de-a valma cu gospodarii. În trecut, nu era aşa! Şi la jocuri, dacă cinsteau seara într-un ungher calfele cu câțiva flăcăi mai stătuți. Cei mici fugeau acasă. Azi însă, vedem c-a ieşit lume nouă.

Dar, dragii mei, este greşită această cale pe care ați apucat. Drumul la cazarmă nu trece pe la cârciumă! Ieşind

beat de acolo, faci pe alţii să râdă de tine, flăcăiaş, şi, să se bată cu mâna peste gură, zicând: „Doamne, d'apoi devreme o mai luat-o cu băutura!" Drumul la cazarmă trece şi trebuie să treacă pe la şcoală şi pe la biserică.

Să vă fi dus la învăţătorul satului, să va dea o povaţă bună. Să vă fi oprit pe la biserică sau la preot acasă, ca să vă spună un cuvânt de mângâiere şi de îmbărbătare, şi să fi plecat cu-o binecuvântare duhovnicească înspre cazarmă. Să fi plecat cântând cântece frumoase învăţate din şcoală, şi nu scotocind şi rostind vorbe urâte. Şi cazarma este o şcoală, a neamului, şi cei ce merg la ea trebuie să meargă cu gând curat, voioşi, curaţi la trup şi limpezi la minte.*

---

* N. R. p. pop., an. IX, No. 13; 1 Iulie 1921.

21. Nu beţi spirt curat!

Nimeni nu va tăgădui că lumea noastră bea acum mai mult ca înainte de război. Cu toate că băutura s-a scumpit, căci litrul de vin e de la 12 lei în sus şi spirtul 32 de lei, preţul e nesocotit, când omului îi vine gust a petrece c-un prieten, doi. După cum judecătorul nu poate judeca dacă n-are legea dinainte, tot aşa a ajuns acum ca o lege la sate că, dacă n-are omul băutură la o treabă, apoi n-a făcut nimic: degeaba mai trăieşte pe lume! Și, fie cumătrie, nuntă, înmormântare, hram, sărbători, patron, colăcime, praznic, stărostie, adălmaş ş. a., sunt tot atâtea prilejuri ca să se strecoare banul ţăranului în vrăjita tejghea a negustorului cârciumar, ban, de multe ori câştigat cu sudoare.

Sunt tot atâtea prilejuri ca omul nostru să petreacă puţin, să se mai chefăluiască! Cine nu s-a întâmplat la oraş într-o

zi de târg? Bisericile stau goale; în schimb, toate cârciumile gem de muşterii. Pe străzi nu vezi decât oameni care grăiesc tare, se strigă ca acasă, mulți se iau la ceartă şi la bătaie şi dau de lucru sergenților de stradă. În fața cârciumilor mai ales, la înapoiat acasă, e iarmarocul întreg.

Ia, mai hai, cumătre, aici, o țâră, la botul calului! „– Da' poate-o hi destul, măi omule!" „– Ce destul? Vino 'ncoace când îți spun!"

Şi intră. La ceva bun cu greu îl atragi pe om, dar la rău se duce singur. Şi dac-ar bea numai în târg, dar îşi umplu şi câte o sticlă şi apoi, pe drum, ici colea, la câte-un popas, şi-o mai trec cu toții pe la gură, tușind și scuturând din cap, de parc-ar fi cine ştie ce dulceaţă.

Dar nu-i numai atât. Am văzut cu ochii mei cum oamenii beau spirt curat, neprefăcut, care le arde gura şi măruntaiele. „– Domnule Pincu, dă-mi un sângeap de rachiu. Da ştii, de care iau eu, de cel nestrâcat!" Şi, când dă paharul peste cap, îi dau lacrimile, i se închide sufletul, face semn cu mâna să-i dea de pe tejghea un covrig de gustare, şi, după

ce icneşte, se aşază pe scaun şi zice jupânului: „– Bun, domnule Pincu, bun!” „– Apoi vezi, badi Gheorghe, că Pincu ştie ce marfă să dea la muşterii!” Şi jupânului îi râde inima când oamenii noştri beau otravă curată. Chiar pe la trebi, câţi nu ne îndeamnă şi pe noi, preoţii, cu o asemenea cinste! „– Da’ mă rog, părinte, cinstiţi puţin!” „– Nu pot, cumătre.” „– Da’ luaţi măcar un păhărel, c’aista nu-i de cel de rând, îi nestricat; n-are un strop de apă în el!” „– Şi cum? Aşa-l bei, vere Ioane?” „– Dară cum! Că, decât oi bea mult şi rău, mai bine puţin şi bun.” „– Şî ce bunătate găseşti în el?” „– Iaca trece pe gât ca şi cum ai trage cu raghila: trece prin tăte oasele şi-ţi mai dă oleacă de putere!” „– Te otrăveşte, bre, nu te întăreşte!...”

Nu ştim unde vor ajunge oamenii noştri cu atâta băutură!

E lucru dovedit de doctori că băutura otrăveşte trupul omului, îl slăbeşte şi-i întunecă mintea. Să ştiţi un lucru: că oameni la locul lor nu mai pot fi acei care socot că a petrece pe pământ înseamnă a umbla mereu beat. Până va lua

cârmuirea măsuri ca să nu ni se otrăvească neamul şi să se împuţineze cârciumile, monopolizând băuturile, nu vă ucideţi singuri, oameni buni, sufletul şi trupul, bând spirt curat![*]

[*] N. R. p. pop., an. IX, No. 14; 15 Iulie 1921.

22. Ce văd preoții mergând cu ajunul prin case

Sărbătorile noastre creştineşti de iarnă, ale Naşterii şi Botezului Domnului, ţin mai multe zile, adică opt, cu cele două zile de ajun. Fiecare creştin se pregăteşte de cu vreme pentru aceste sărbători. Cel mai mare preţ însă se pune la noi astăzi, în aceste sărbători, pe mâncare, îmbrăcăminte şi pe sărmana băuturică, care, dacă-i cât de multă şi cât de tare, atunci cică-i tare frumos şi tare bine!...

Nu-i casă de gospodar, nu-i văduvă care să n-aibă în casă de aceste zile această apă fermecată care este rachiul! Şi, dacă pentru aceasta mulţi vând ceva pâine, iar vădanele dau poate şi ouăle din cuibar, apoi pentru curăţenia casei nu se pune atâta preţ, şi nici pentru îmbrăcatul copiilor.

Şi noi, cu ajunul, vedem multe, foarte multe, căci intrăm până şi în cele mai sărăcăcioase bujde. În multe case stă aerul

închis, căci acolo se fierb lăturile la porci, se ţin murăturile, câte un viţel ori miei şi pe unele locuri şi purcei!... Izul ce te izbeşte la intrare e aşa de greu, încât te păleşte tusa şi strănutul...

Dintr-un aşternut ca vai de el, zburliţi şi neschimbaţi, plini de muci, sar copiii să sărute icoana... Din lipsa de gaz, în multe case ard vechile opaiţe, care scot un miros greu; vechile găiţuici cu fitil, fără sticlă încă n-au pierit!... Şi doar o lampă nu costă cine ştie cât!... Vinzi o găină şi-ţi ei o lampă... Dar acestea umplu casa de fum, asemenea şi lămpile care ard fără sticlă sau fără căpăcel... Şi, de se mai întâmplă să mai scoată şi soba ceva fum, apoi, dă Doamne bine! Asemenea oameni răguşesc îndată şi, ca să stai mai mult într-o asemenea casă, e un adevărat chin!...

Acei care s-au grăbit să se mute în casele noi, neuscate bine, o duc ca vai de ei! Au dureri de ochi şi de cap, îi apucă junghiurile şi-i dor oasele pe la încheieturi: reumatismul aşa se capătă... Dar copiii cei mici, ce mai zic? Şi, cum nu s-or îmbolnăvi, dacă păreţii îs numai un mucegai, parcă-s înfloriţi, iar jos ţi se îngroapă piciorul în lut proaspăt...

Şi ce perne mai sunt prin unele case, of! Să razi lipul cu vârful sapei!... E greu de ale bumbacului, da. Dar cu banii de pe un litru de spirt ai putea lua de-o faţă de pernă, sau, dacă nu, atunci să se spele cea veche măcar o dată pe săptămână!..

Dacă ne-ar însoţi pe noi de ajunuri măcar la o parte din case câte un doctor sau vreun delegat de la Direcţia generală a serviciului sanitar, atunci ar vedea cu ochii adevărata stare de sănătate în care trăiesc mulţi din sătenii noştri astăzi. Varul e scump: de aceea nu-l prea cumpără femeile. Băutura e scumpă, de douăzeci de ori mai scumpă ca înaintea războiului, şi, totuşi, vedem că, cârciumile se tot înmulţesc!...

Ţineţi la curăţenie, oameni buni, căci „curăţenia e mama sănătăţii" – zice un proverb. Văruiţi des casele şi aerisiţi-le, căci unde nu lăsaţi să intre aerul curat şi lumina soarelui, acolo intra doctorul – dacă vine! – sau, în lipsa lui, se cuibăresc cu de-a sila tot soiul de boli şi în urmă intră şi moartea, pe care de multe ori n-o trimite Dumnezeu, ci voi singuri o chemaţi!...*

---

* N. R. p. pop., an. IX, No. 22; 16 Noiembrie 1921.

23. Fapte bune

Vremurile prin care trecem sunt cu adevărat grele. De groaza războiului trecut, în care s-a văzut cât preţuieşte viaţa omului, cum şi de groaza unui viitor război, lumea noastră caută să soarbă cu sete cât mai mult din plăcerile vieţii pământene. Aşa se înţelege de ce, cu toată scumpetea mare de azi, oamenii se zbat ca să se hrănească cât mai bine şi să bea cât mai mult ca înainte de război... Este lucru ştiut şi văzut de noi toţi că băutura se trece în chip uimitor şi la noi; prin oraşe şi sate se bea zilnic; – n-am greşi, cred, dac-am spune – de milioane de lei. Fiecare se gândeşte azi mai mult la sine, fiecare caută să trăiască mai mult pentru sine. La durerile, suferinţele şi lipsurile aproapelui puţini sunt acei care se mai gândesc acum. Faptele bune sunt ca florile cele rari pe care nu le întâlneşti la tot pasul. Lumea noastră bogată cu greu îşi

deschide punga, ca să clădească, cum au făcut înaintaşii noştri – biserici, spitale, şcoli etc. Iată însă, că în timpul din urmă ziarele ne aduc vestea despre un mare şi frumos dar făcut de un bun român.

Citesc în ziarul „Universul", No. 299, din 31 Decembrie 1922, la rubrica: Corpurile Legiuitoare: „Dl C. Bucşan anunță că dl Vasiliu Bolnavu a dăruit 12 milioane (douăsprezece mii de mii!) lei pentru întemeierea unui cămin studențesc şi exprimă (arată) mulțumirile Camerei pentru această frumoasă faptă". Iar în ziarul „Lumea" din Iaşi, No. 1205 din 1 Ianuarie 1923, citesc: „Dl dr. Demetriade citeşte, în numele Mitropolitului Moldovei şi altor senatori, o adresă de mulțumire pentru donația dlui Vasiliu (Prahova) pentru construirea unui cămin studențesc în Capitală". Iată dar, că în zilele noastre, cam sărace în oameni milostivi, s-a găsit un suflet bun şi milostiv, o inimă mare de român care să dăruiască o avere întreagă pentru clădirea unui cămin studențesc în Capitală. Ştiți ce înseamnă asta? Înseamnă, că cele câteva mii de studenți din Bucureşti, ucenicii

celei mai înalte şcoli (Universitatea), şi din care mulţi sunt fii ai satelor, nu vor mai fi siliţi să stea prin măhălăli, în mizerie, la depărtări de 4-5 km de Universitate, să fie funcţionari prin ministere sau să îndeplinească alte servicii – de multe ori umilitoare – pentru ca să poată avea un căpătâi de odihnă sau o bucată de pâine, fără de care nu se poate învăţa carte. Vor avea dar, de acum înainte, un adăpost sigur, o clădire mare, un fel de cazarmă, în care vor avea locuinţă şi hrană în chip gratuit sau în schimbul unei sume mici de bani. Această faptă va atinge mai mult inimile studenţilor săraci, care trăiesc de pe urma plugului şi ale celor două braţe cu bătături groase pe palme..., decât ale celor bogaţi care au cu ce trece frontiera, juca la cărţi şi sta vara două luni la băi...

Nu numai laudele Camerei şi ale Senatului merită dl Vasiliu, ci laudele tuturor bunilor români. Domnia Sa a înțeles într-adevăr cuvântul Mântuitorului Hris-tos: *„Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui”* (Matei 5, 7). Să-l miluiască Dumnezeu cu sănătate şi viaţă lungă!

Şi pentru această frumoasă ctitorie naţională, să-i fie numele pomenit şi slăvit din neam în neam. Părinţilor! Faceţi cunoscut şi copiilor voştri această frumoasă faptă.

Şi să dea Domnul, ca din sânul acestui neam, să se mai ivească mulţi binefăcători, care să calce pe pârtia deschisă cu atâta dragoste creştinească de către dl Vasiliu.*

* N. R. p. pop., an. XI, No. 2; 16 Ianuarie 1923.

24. Obiceiurile bune se uită

De demult, din bătrâni, era în lumea satelor noastre un obicei bun, frumos şi creştinesc, dar care acum a început să se cam uite. Era printre creştini obiceiul de a face fântâni.

Şi le făceau unii din gospodarii cuprinşi, ba uneori chiar şi din cei mai sărăcuţi. Şi creştinul îşi făcea o fântână nu numai împins de nevoia că n-avea în apropiere apă pentru casă şi dobitoace şi că era nevoit a se duce cu cofa la depărtări mari pentru oleacă de apă, dar, şi dintr-o altă pricină mai înaltă, sufletească: *din dorinţa de a face un bine, o pomană*, ca şi alţii – nu numai el singur – să se adape din izvorul fântânii, îmbelşugat, răcoros şi blagoslovit de Dumnezeu. Facerea unei fântâni în mijlocul câmpului, la o răscruce de drum, în mijlocul unei păduri, era socotită ca mare pomană creştinească şi o frumoasă faptă. Mai fiecare creştin bun

ţinea să aibă o fântână a lui, pe care o sfinţea din timp în timp şi purta grijă de ea. Cât poate o fântână lângă drum, numai călătorul însetat şi ars de soare o poate spune, în timpul verii. Laude şi *bodaproste* nenumărate capătă cel ce-a făcut-o, de la trecători: „– A! Că bună apă!... Dumnezeu să-i dea sănătate, dacă trăieşte, aceluia ce-a făcut-o! Iar, dac'o murit, să-i ierte păcatele şi să-i hie ţărâna uşoară!...” Ori: „– Bodaproste, tată, cu fântâna, că bună pomană ţi-ai mai făcut!... Să vezi izvorul pe ceia lume şi să mergi cu el la Raiu!” „– Ce spui, cumătre? Nici biserică nu-i trebuia lui bietul Călăndrău... Aşa izvor, mai rar!...”

Cine nu putea să facă o fântână mai mare, mai adâncă, atunci îşi căuta pe câmp un izvoraş prin vreo gârlă şi punea acolo un ştiubei, o lespede de piatră, o pietruia de vreun metru, punea păhăruţ (treucuţă), şi fântâna era gata. – *După ce-o curăţea, preotul o sfinţea, şi lumea lua apă.*

De multă cinste se bucura în sat creştinul care se învrednicise să aibă fântâna lui!...

Un praznic mai mare decât acesta nu se putea face. Era printre cei de demult un fel de întrecere: boierii, veşnicii moşiilor, vechilii, preoţii, învăţătorii, vătavii, feciorii boiereşti, psalţii, chihaii, vornicii şi alţi fruntaşi ai satelor aveau fiecare fântânile lor, care stau şi astăzi presărate ca stelele pe cer prin satele şi ogoarele noastre. Dar, ce păcat că astăzi acest frumos obicei se uită!... Şi, nu numai că nu se prea fac fântâni astăzi, dar nici măcar nu se îngrijesc cele rămase de la părinţi... Mulţi bătrâni au lăsat cu limbă de moarte ca să li se facă o fântână, dând pentru aceasta câte o bucată de pământ, dar feciorii sau moştenitorii au uitat de jurământ. Atâtea fântâni sunt pe care urmaşii nu le mai îngrijesc; de la atâtea fântâni se fură ciuturile, lanţurile şi se strică ghizdelele; sunt astăzi prin sate şi pe câmpii multe fântâni părăsite. Astăzi la asemenea frumoase fapte nu se prea îndeasă creştinii noştri. Se cheltuiesc bani pentru îmbrăcămintea la modă, pentru băutura ce se întreabă la tot pasul, căci omul nostru şi când vinde o găină trebuie să bea aldămaşul. Se cheltuiesc pentru

petreceri, din care nu s-alege decât praf şi... năuceală, mii şi mii de franci, dar a îngriji sau a face o fântână, cică e lucru greu în ziua de astăzi...

Mulţi creştini cumpără cu bani fântâni de la alţii şi le sfinţesc pe numele lor. Ce vreţi? E grea povara de a îngriji de o fântână, şi apoi, astăzi, banii au mai mare cătare. Nu părăsiţi, oameni buni, acest obicei bun din bătrâni. Nu uitaţi, că dincolo de groapă numai faptele bune trec. Gândiţi-vă la viaţa de dincolo, că iată ce zice împăratul Solomon: *„Căci omul păşeşte spre casa sa de veci şi bocitorii îl înconjoară afară. Înainte de ce să se rupă funia de argint şi să se sfărâme vasul de aur şi ulciorul să se strice la fântână şi roata puţului să se sfărâme şi să se întoarcă această pulbere în pământ, precum a fost şi sufletul să se întoarne înapoi la Dumnezeu care l-a dat"* (Ecclesiastul 12, 5-7).*

* N. R. p. pop., an. XI, No. 6; 16 Martie 1922.

25. Puterea primăverii

În fiecare an, primăvara picură noi nădejdi în sufletele noastre. Întreaga fire, trezită din nou la viaţă, se îmbracă în haină aleasă, în veşmânt de sărbătoare. Pretutindeni zbucneşte viaţa: pe munţi, în văi, în codri, pe câmpie; numai în sufletul leneşului şi al necredinciosului n-are loc nici o primeneală, căci vântul vieţii suflă a pustiu în el ca într-o casă măcinată de ruină.

Dorul de muncă, de-a ieşi iarăşi la câmp, la brazda voastră dragă, v-a cuprins pe toți – până şi pe cei bătrâni şi slabi – ca un vis frumos din anii tinereții. Iarna, cu gerul ei, vă strânsese cioată-n casă, în jurul vetrei, unde se deapănă poveştile cu zâne, zmei şi împăraţi. Primăvara, cu glasul ei fermecat, cu puterea ei nebiruită, vă cheamă afară la câmp, să răsturnaţi cu placul brazda jilăvită, să aruncaţi sămânța sănătoasă,

din care să răsară rodul binecuvântat, „pâinea noastră cea de toate zilele”. Frumuseţea livezilor Mioriţe, a odoarelor încinse în brâie colorate, cântecul plin de armonie al păsărilor, cârdurile de vite şi de oi cu mieluşeii ce zburdă, presărate pe fâneţe, toate acestea desfătează ochii voştri. Cât vezi cu ochii, cât prinde zarea, cât ar bate cu tunul, e tot moşia noastră; pământul boieresc în bună parte a intrat în stăpânirea voastră; munciţi-l cu drag, lucrați-l cu spor şi înţelepţeşte! O fâşioară de pământ lucrată cum trebuie are un mare dar: pe cel sărac, dar economicos şi harnic, după cum sunt timpurile azi, ea îl pune în scurt timp pe picioare, îl înstăreşte.

Şi, dacă la lucrul câmpului vă întreceţi, frământând ţărâna cu ascuţişul sapei şi o scăldaţi cu sudoarea frunţilor voastre aplecate spre pământ ca înspre un izvor al tămăduirii, apoi, trebuie să vă întreceţi şi în cele ce privesc sufletul, nu numai în cele ale trupului. Şi puterea primăverii vă dă acest imbold. Să vă mai aţintiţi ochii şi către cer, căci după moarte într’acolo-i croită cărarea sufletului nostru.

Unei păsăruici cum e ciocârlia, încă-i place să se înalțe către soare în cântec de preamărire, şi vouă, să nu vă fie drag a vă înălța cu sufletele către cer măcar în zile de Duminică şi sărbători?!

Natura întreagă şi-a schimbat veşmântul. Dar voi, hainele vechi ale păcatelor, primeniți-le cu haina curată a faptelor bune, căci, altfel, creştinii care nu vor să se abată din calea urâtelor deprinderi şi a păcatelor vătămătoare, se aseamănă cu crăcile rămase uscate dintr-un copac înfrunzit.

Din frumusețea primăverii desprindeți un tâlc şi pentru bietul suflet![*]

---

[*] N. R. p. pop., an XI, No. 11; 1 Iunie 1923.

26. Doritorii de pace

În vremurile tulburi de după război în care trăim noi astăzi, se simte mare nevoie de asemenea oameni. După atâta cruzime şi vărsare de sânge, luptătorul de pe *front,* întors sănătos la casa lui, e mai înclinat spre sfadă, bătaie şi chiar omor. Pe mulți nu-i mai înfioară vărsarea de sânge. De aceea, se înseamnă astăzi atâtea certi, procese şi crime. Focul se aprinde adesea şi dintr-o scânteie. De multe ori şi dintr-o vorbă nelalocul ei, se naște buclucul şi păruiala chiar între rudele cele mai apropiate. În asemenea împrejurări s-ar putea preţui proverbul înţelept, care zice: *„vorba dulce, mult aduce"*. Unde nu-s oameni buclucaşi, ci oameni domoli şi blajini, e întotdeauna mai multă dragoste şi măi multă voie bună. Cred unul altuia, se ajută la nevoie şi nu se urăsc de moarte, nici se uită unul la altul ca fiarele sălbatice. Înțeleptul Solomon

zice: *„Limba iubitoare de pace este un pom al vieţii; iar răutatea în ea face spărtură sufletului”* (Proverbe 15, 4).

Aşadar, ca un pom roditor este limba omului care iubeşte pacea, şi, după cum viermii mănâncă inima copacului şi-l boştiuresc înlăuntru, tot asemenea şi răutatea limbii – omul scârnav la gură, şi sunt atâţia de aceştia! – roade sufletul şi-l sparge. Cuvintele împăciuitoare în gura omului sunt adevărate picături de miere, care îndulcesc până şi veninul cel mai amar.

Dacă ar fi prin satele şi oraşele noastre mulţi sfătuitori buni, mulţi doritori de pace, judecăţile n-ar avea atâta de lucru...

Dar astăzi sunt mulţi „căpoşi”, care spun că n-au nevoie de sfatul nimănui, şi cuvintele celor ce-i învaţă de bine nu sunt luate în seamă. Oamenii paşnici de toţi sunt lăudaţi.

Mântuitorul fericeşte pe asemenea oameni în predica Sa de pe munte când spune: *„Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema”* (Matei 5, 9).

Cât de mare menire au dar creştinii ce doresc pacea!

Puneţi, fraţilor, la inimă cuvintele Domnului Hristos, dacă vreţi cu adevărat să vă chemaţi fiii Lui!

Umblaţi în viaţa aceasta pe cărarea păcii, şi în sufletele voastre se va sălăşlui bucuria şi fericirea.

Veţi fi de pildă copiilor şi semenilor voştri, şi aceasta alcătuieşte cea mai aleasă însuşire pentru sufletul unui creştin.[*]

---

[*] N. R. p. pop., an XI, No. 12; 16 Iunie 1923.

27. Învăţăminte de la fraţii bucovineni

Suntem de un sânge şi de-o lege cu fraţii noştri din Bucovina, care, deşi au stat 141 de ani – cam două veleaturi de om – sub jugul austriac, cu toate acestea, în multe privinţe, ne întrec pe noi, aceştia din vechiul regat. Dacă trece cineva graniţa şi calcă pe pământul bucovinean, ochiul lui vede atâtea lucruri şi deprinderi care-i spun că oamenii acelui pământ ştiu să muncească şi să-şi chivernisească avutul lor mai bine decât noi. Şi, pentru ca să nu lungim vorba mult, aceste părţi deosebitoare lovesc ochii noştri:

1) Toate şoselele şi drumurile sunt pietruite. E o plăcere să mergi cu căruţa pe un asemenea drum întins ca o curea, bombat, ca să se scurgă apa şi fără nici un hop. Primăvară şi toamna, când ploile ţin cu săptămânile, ei nu pun ca noi patru boi

la carul deşert, ca să iasă din sat, ci la căruţa încărcată cu o mie de kilograme greutate mână la oişte un singur cal şi pleacă omul şuierând la Cernăuţi sau la târgul din apropiere.

2) Satele la ei sunt bine aşezate şi în mare curăţenie; nu vezi la ei prin mijlocul satului pe marginea drumului – ca în multe părţi la noi – cadină şi buzalăie, de te temi să nu te-apuce dihorii de picioare!

3) În orice gospodărie vei intra, chiar la cel mai sărac sătean, vei vedea o rânduială în toate. Grajdurile pentru vite nu sunt ca la noi cu pereţii din nuiele lipite cu băligar sau pardosite cu stuf, ci sunt case în toată regula, cu fereşti văruite, podite, bine acoperite şi cu canal pentru scurgerea mustului. La ei vitele nu iernează sub şoproane şi-n dosul perdelelor.

4) Deşi n-au atâta lărgime ca noi, căci sunt ogoare înguste şi de trei, patru paşi, cu toate acestea vitele lor sunt mai frumoase ca ale noastre. Calul e cal, şi vaca, vacă! Îi pune regulat ciubărul dinainte, şi gospodina pleacă în casă cu doniţa ochi.

Nutreţul îl taie la şîscă, îl sărează şi-l udă în uluc, iar vita mănâncă cu saţ. Nu vei vedea la ea vitele ciurciulite de glod. Le ţesălează zilnic, iar la prăsila lor ţi-i mai mare dragul să priveşti.

5) În stadoale mari de lemn strâng toată recolta şi fânul. La ei totul e acoperit şi un braţ de paie nu putrezeşte. La noi jumătate din iernatec merge în gunoi.

6) Pământul îl lucrează mai bine şi mai cu nădejde – poate unde au mai puţin! Nu vei vedea ogor cu popuşoi pieriţi în buruiană, nici pârlogi, şi nici om ducând gunoiul la gârlă şi dându-i foc.

7) Fântânile-s curate, bine îngrijite, acoperite şi cu cruci de lemn alături. Au uluce, treuci şi litre legate cu lanţujel. Bea omul şi vitele fără să se facă băltoage.

8) Au biserici frumoase şi bogate în odoare; iar şcolile sunt mari, sănătoase şi încăpătoare. La noi, în multe sate, şcolile sunt adevărate grajduri, ca pentru dobitoace.

9) Bucovinenii sunt ceva mai tari în credinţă decât noi. La ei, Duminicile şi sărbătorile nu stau bisericile goale ca la

noi. Sătenii noştri însă în asemenea zile umplu târgurile.

10) Portul naţional la ei se ţine încă cu sfinţenie, pe când norodul satelor noastre îl înlocuieşte treptat, treptat, cu portul nemțesc. Şi, Doamne, care port este oare mai frumos decât acesta?! Iată dar, pe scurt, ce vedem la fraţii noştri din Bucovina.

Luaţi învăţăminte de la ei!

Acei care aveţi cu ce, căutaţi prilej să străbateți acea „*veselă grădină*”, acest colț de rai al pământului românesc şi fiţi încredinţaţi că veţi avea ce vedea, dar mai ales ce învăța.*

---

* N. R. p. pop. an XI, No. 15-16; 1 August 1923.

28. Cerşetoria

Urât lucru mai este şi cerşitul, sau cerutul de pomană! De când e lumea, au fost şi vor fi oameni bogaţi şi săraci. Dar, nu toţi săracii umblă cu cerutul, după cum, nici toţi acei care cer sunt săraci în adevărul înțeles al cuvântului. Şi cerşetoria este o boală ca multe altele. E un nărav deprins de mic, de la părinți de multe ori şi care cu greu se poate lecui. După cum fumătorul nu poate fără tutun, tot aşa şi calicul n-are hodină şi nu mănâncă până nu cere de pomană. Nu-i oraş, nu-i sat, care să nu-şi aibă cerşetorii săi, care la anumite zile stau pe la capetele hudiţelor sau umblă cu cerşitul pe la porţile oamenilor.

E o datorie creştinească a da de sufletul morţilor, a milui pe săraci, căci Însuşi Mântuitorul în predica Sa de pe munte fericeşte pe oamenii cei miloşi, când zice: *„Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui"*

(Matei 5, 7). Iar Sf. Ap. Iacov învaţă că, credinţa creştinului trebuie să se arate prin fapte, când zice: „*Că de va fi fratele sau sora gol şi lipsiţi de hrana cea de toate zilele şi va zice lor **c**ineva dintre voi: Mergeți cu pace***,** *încălziți-vă şi vă săturaţi, şi nu le-ar da lor cele de treabă trupului, ce folos ar fi? Aşa şi credinţa, dacă nu are fapte, moartă este singură"* (Iacov 2, 15-17).

Să ajuţi, să miluieşti pe sărac, să nu-ţi întorci faţa de la cerşetor, că-i păcat. Dar, după cum am spus mai sus, nu toţi câți cerşesc sunt într-adevăr cerşetori! Sunt unii oameni, mai cu seamă dintre țigani, care deşi voinici, se îngheboşează şi se fac şchiopi la poarta omului; se îmbracă cu nişte zdrențe când o iau cu cerutul, dar care n-au nici un beteşug şi nici un act de infirmitate de la vreun doctor sau de la primărie, că în adevăr nu sunt în stare de a se hrăni singuri. Ei bine, ce fel de neputincios este acest cerşetor, când el duce 30-40 kg făină în spate la zece kilometri depărtare?!

Alţii fac altminterea; ce să mai ducă făina acasă? O vând mai bine la dugheană şi banii îi pun în tejgheaua crâşmei!

Dar cerşetoarele? Toate îţi spun că au o casă de copii şi că le mor de foame. Să miluieşti pe orb, pe olog, pe cel fără mâini, pe cel ce nu poate merge singur şi nu poate munci, însă a umple traista duglişului care nu se dă la muncă, care nu vrea să slujească pentru bani, înseamnă a încuraja lenea! Un strat se cere vara udat şi plivit, o vită hrănită; dar leneşul de ce n-ar dormi la umbră, când ştie că Sâmbătă umple sacul boscorodind nişte vorbe pe la porţile oamenilor? Milă da, însă numai pentru acei ce-o merită. S-a votat o lege privitoare la cerşetori şi care a început să se aplice pe ziua de 1 Septembrie a. c. Dar, deocamdată, numai din oraşele mari se strâng cerşetorii în anumite aziluri unde sânt îngrijiţi gratuit. La unii cerşetori poliţia a găsit sume mari de bani, iar pe unii i-au găsit chefuind noaptea cu femei, aruncând astfel pe băutură toată mila trecătorilor! Dar, gazetele ne-au descoperit lucruri şi mai scandaloase despre cerşetori. O vorbă veche zice: „Poţi să-i dai calicului toată săptămâna, dar dacă nu i-ai dat Sâmbătă, cică nu-i primit”. E drept,

dar înainte de orice, să căutaţi că sunt oameni care au nevoie de ajutor şi care de ruşine nu vor să ceară, ci mai bine sufăr; aceştia sunt orfanii, unele văduve, infirmii şi unii invalizi din război, care trebuie ajutaţi în orice zi nu numai Sâmbătă. Un blestem popular zice: „Să ţi se roadă buzele de bodaproste şi umerii de băerile trăistii"...

Ferească Dumnezeu pe oricine de această pâine! Miluiţi săracii, dar nu încurajaţi prefăcătoria şi lenea, căci în asemenea cazuri, milostenia are şi o parte rea.[*]

[*] Vestitorul Satelor, No. 8, an. I-II; 1 Ianuarie 1922.

29. Sădiţi pomi roditori!

Este lucru ştiut, că în partea deluroasă a ţării, multă lume se hrăneşte de pe urma pometelor, fie că fac ţuică de prune, fie că le usucă. Dar, şi-n celelalte sate de pe la şes, pe unde se află livezi şi copaci, oamenii trag foloase de pe urma lor. Căci, în adevăr, cine o va duce mai bine, acel ce va vinde la târg numai popuşoi, fasole, orz, ovăz, grâu? Dar, câţi au de toate? Ori acei care vor mai vinde la timpul lor şi mere, pere, gutui, prune sau nuci? Câţiva pomi roditori lângă casă aduc rod îmbelşugat. Nu-i nevoie să munceşti până vezi ciucălăul în coșar, ci pomul se cere numai curăţit primăvara de omidă și de crăcile uscate şi să fie în faţa soarelui; de sunt prea deşi, iar nu-i bine. Ca şi la marfă s-a urcat preţul şi la poame. Acei care au avut ceva pomăt pe lângă casă, au adunat ceva bani vara asta, când s-au vândut

cu 3-4 lei kg de pere sau mere. Cunosc o babă care a luat de la nişte negustori de poame numai pe-un singur păr 1000 lei şi i-au pus banii pe prispă. Oare baba nu ține cu cel ce vinde doi porci cu câte 500 lei iei unul, şi care au mâncat mult din pod? Dar, acei ce au nuci? Cine are 100 kg, are pe ele 800-1000 lei, căci e opt-zece lei kg! Las'că pricopseală mare din aceşti bani nu prea este, căci negustorii de la târg te jupesc nu alta, când te duci, să le cumperi marfa! Ce să mai spun când îți ia de cincizeci de ori mai scump ca înainte de război pe cutare lucru, ca de pildă, *zece lei pe-un mosor de ață,* care nu costa înainte mai mult de douăzeci de bani! Oricum ar fi, dar un ban venit de pe urma fructelor din grădină e binevenit astăzi. De aceea, noi nu putem, oameni buni, decât să vă îndemnăm a sădi în grădina voastră cât de mică, pomi roditori care peste câțiva ani vor rodi, aducându-vă foloase. Nu vă puneți nădejdea numai în ce vă poate da pământul, căci agonisita şi belşugul pot veni în casa omului pe mai multe căi, nu numai pe calea sapei.

Dar, unde nu-i pământ sau, unde e puțin și n-ajunge la toți? Înainte de a aștepta laptele de la vaca bogatului, să vezi ca vaca ta cu pulpa mică să fie hrănită bine și ea nu-ți va lăsa oala deșartă.

Mulți oameni sunt care duc vara dorul poamelor sau le cumpără de la târg de la tejgheaua negustorului. Cum, aceştia n-ar putea să aibă în grădina lor câțiva copaci roditori? Ba bine, că nu! Dar aşa, s-au lăsat de an pe an şi, fie din nepăsare, fie ca n-a avut cine le deschide capul, n-au nici fructe pe prispă toamna şi nici umbră vara. Ba, ce spun eu? Că umbră le ține destul răchițele, socii, cadina, plopii sau alți copaci neroditori. Ce folos îi aduce omului 20-30 de răchiți? Un car două de nuiele! Pe când din 30 de nuci, de pildă, cât n-ar câştiga în fiecare toamnă? Căci umbră pământului tot face şi pomul neroditor ca și cel roditor, şi paiul sec ca şi cel cu spicul plin și, de multe ori, prostul e mai lung şi trage mai mult la cântar decât cel înțelept. Apa nu se scurge din iaz până nu rupi iezătura şi până să prinzi peştele cu mâna îți crapă ceaunul pe foc – a secetă – de aceea să ştiți, că

banul şi belşugul nu se cuibăresc decât în casa acelor oameni, care nu stau numai cu ochii pe plug. Şi pe sapă. Bani în pungă vă pot pune şi pomii roditori, de aceea sădiţi câţi mai mulţi prin grădini, căci roadele lor vă răcoresc şi îndulcesc sufletul vara, iar pe iarnă stau atât de bine uscate în pod.

Sădiţi dar pomi roditori!*

---

* Vestitorul Satelor, an. X, No. 7-8; Aprilie 1922.

30. Voia bună

Moș Gheorghe Costea nu era om bogat. Cu baba nu luase te miri ce pământ, în tinerețe, și-al lui de la părinți avea puțin, aşa că, cu palmele pe moşia boierului a muncit de cum s-a trezit şi până azi, pentru o coajă de pâine! În ocol avea doar două văcuşoare, un mânz şi vreo doi cârlani, dar în privinţa gloatei stătea bine; îl dăruise Dumnezeu cu zece copii, din care şase sunt gospodăriţi la locul lor, iar patru încă-s acasă. Mult se mira preotul satului, că de câte ori îl întâlnea pe moş Gheorghe, fie vara, fie iarna, pe vreme bună sau pe vreme rea, la secetă sau la belşug, moş Gheorghe era totdeauna voios, plin de voie bună, cum zice românul nostru.

Odată, părintele venea necăjit de la câmp, că nu-şi putuse scoate păpuşoii din buruiană şi, când să intre în sat, dă cu ochii de moş Gheorghe, care durlăind

un cântec vechi, ducea la câmp mâncare la băieţi. Nu se putu stăpâni, şi-i zise:

„– Da, bine, moş Gheorghe, ce fel de om eşti dumneata?"

„– Cum să fiu, părinte? Om ca toţi oamenii, cum m-o făcut Dumnezeu."

„– Ştiu eu, că eşti om şi nu dihanie, dar, mă mir mult, că pe dumneata te văd întotdeauna voios, şi cu fruntea sus şi... netedă. Mă rog, dumneata n-ai griji?"

„– Sărăcani de mine, părinte!... Cum să n-am griji, ia cât păr pe cap! Nu-i vorbă, un calic ca mine, n-are atâtea griji câte are un bogat, dar atât, că eu nu mă prea uit la griji, că pârdalnicele îţi scot peri albi şi te scot îndată la covrigi..."

„– Dar ce faci, moş Gheorghe?"

„– Ia, mă mai iau, părinte, să nu bănuiţi, cu poveştile, cu polojăniile, cu cântecele şi mai acoperim năcazurile şi amarurile. Şi baba spune una, eu spun alta, băieţii iar aşa şi, iaca ne luăm!..."

„– Îi bine, moşule, când nu le pune omul nostru pe toate la inimă..."

„– Hei, părinte, să nu bănuiţi, că vă iau vorba din gură: eu de Sâmion Stâlpnicul, ştii care ţine cerul şi pământul,

am 70 de cei bătuţi! Mai «tăţi» din sat de seama mea s-o pierdut, i-o iertat Dumnezeu, dar eu bogdaproste, de n-aş grăi într-un ceas rău, încă mă sâmt tare. De bolit, n-am bolit în viaţa mea; ia amu, de vr'o câțiva ani, am stârnit vătămătura din rădicătură şi mă zăhăie aşa câteodată; dar baba i-a dat de leac... încolo, bogdaproste!..."

„– După câte ştiu eu, nu te-o prea mâncat supărările, moş Gheorghe."

„– Ba, părinte, am tras multe-n viaţa mea, dar să v-o spun drept, cinstita faţă sfinției voastre: nu m-am dat, am mers drumul înainte, eu am ţinut brazda ca boul la plug, cât am putut, am muncit cu casa şi pe mult, şi pe puţin, dar de munca străină nu m-am atins, din ogorul altuia n-am luat un pai. Întotdeauna m-am mulţămit cu cât mi-o dat Dumnezeu şi din ce am avut, am dat şi la alţii, că pomana e văzută în cer..."

„– Da, moş Gheorghe, aşa-i. Omul nu sărăceşte când ajută şi pe alţii. Dumnezeu ţi-a ajutat."

„– Şi, iaca părinte, de asta mă tot vezi vesel pentru că'n casa mea, întotdeauna

o fost voie bună şi cu dânsa mă duc la câmp şi mă întorc tot cu ea. Că, omul vesel trăieşte mai mult...”

„– Da, moş Gheorghe, cea mai mare avere a omului este voia bună, şi zicând acestea, cârni pe hudiţă spre casă, iar moş Gheorghe îşi văzu de drum tot durlăind...”*

---

* Duminica Ortodoxă, an. IV, Nno. 27-28; Februarie 1922.

31. Cât poate tihna în casa omului

Om gospodar era moș Sandu Crețu și, în satul lui, nu-i cam putea sta mulți înainte. Apucase el, nu-i vorbă, ceva stare și de la bătrânii răposaţi, dar grosul agonisitei și l-a strâns el cu baba, muncind din tinereţe cu sârg și credință. A avut noroc, după cum spun mulți, că i-au fost copiii harnici și ascultători, căci după ce i s-au ridicat cei cinci flăcăi, moş Sandu a început a întineri şi el numai le comanda, ca un vechil, de cu seară ce au să facă a doua zi. Şi, gospodăria mergea strună. Îi blagoslovise Dumnezeu casa cu de toate: pământ cât îi trebuia, boi, vaci, cai, cârd de oi... Nevasta lui moş Sandu, lelica Sofronia, care descânta de şopârlaiță şi trăgea vătămătura cu urzica, avea numai o fată pe care o prăpădeau din ochi flăcăii când se încingea horă mare

pe tăpşanul din mijlocul satului, în zile de sărbătoare şi hramuri...

Aveau bătrânii în casă tihnă şi cum zice la carte: grâu, vin şi untdelemn. Le-a ajutat Domnul de-au gospodărit toți flăcăii. Le mai rămăsese numai fata şi, Doamne! ce mai sâpet și ce mai zestre avea! Până în pod!... Dar, iaca, tocmai când să facă legătură cu-n fecior de gospodar, dă peste ea o buduhală, și, într-o săptămână, i-au pus cruce la cap: i-a dus-o bietul părintele Costache la groapă… Și de-atunci, veselie n-a mai fost în casa lor… Ba, au mai dat şi peste alta: că moș Sandu de scârbă, luă beţia de coadă şi-o ţinea într'una... Acasă venea beat şi câtă ceartă şi hârțag, ca omul vâjâit – cu lumânarea... De aceea mătușii nu-i tihnea bucăţica şi-şi ruga moartea, că doar s-ar duce mai degrabă după fiică-sa…

Ș'alături de ei, era căsuţa lui Năstasă Cociu, om nevoiaş, cu o casă de copii. O ducea greu bietul om, dar sfadă niciodată nu era în casa lui. Băiatul cel mai mare învăţa la şcoală şi seara citea de prin cărţi şi părinţii şi cei mai mici tandalici, ascultau cu ochii holbați. La biserică, căpătase de la părintele o carte de

rugăciuni şi Biblia, din care începuse a frunzări câte oleacă.

Năstasă Cociu era om harnic și cinstit. În viaţa lui n-a furat un capăt de aţă şi în podul lui n-a suit grăunte străin. De mirare tuturor, nevasta lui nu vrea s'auză de descântece, vrăji şi altele. Era mulțumit şi cu câte avea şi, mulțumea lui Dumnezeu şi pentru puţin. Cu nevasta se 'nțelegea şi copiii erau cuminţi.

Într-o Duminică ia el Biblia şi-o deschide la jumătate: „Ia citeşte, măi Calistru aici, zise el băiatului cel mare". Şi băiatul s'aplecă şi citeşte cu glas tare:

„Mai bună este o bucată de pâine seacă în pace decât o casă plină de cărnuri pregătite, cu ceartă" (Proverbe 17, 1). Copilul s'opri, şi ochii tuturor celor din casă priviră Cartea Sfântă. Casa toată părea luminată de-o lumină misterioasă.

„Iaca; dragii mei! zise tatăl; vedeţi, câtă înțelepciune ascunde această Sfântă Carte? Noi avem puțin și, de multe ori dintr-un trunchi de mămăligă şi dintr-o ceapă mâncăm atâtea guri şi ne săturăm! Dar, lui moş Creţu, ce-i ticnesc toate bunătățile, dacă n-are tihnă?! La ce i-au folosit descântecele babei?!"

Iubiți cititori! De câte ori pe an deschideți voi Sfânta Scriptură? De câte ori puneți copiii să vă citească bucăți din ea? De câte ori căutați alinare în citirea ei? Sau poate nici n-o aveți în casa voastră?! Căutați de v-o cumpărați prin mijlocirea preotului vostru, căci sfinte şi veşnice adevăruri cuprinde ea.*

---

* Duminica Ortodoxă, an. V, No. 25-26; Februarie 1923.

32. Un act de fundaţiune

În numele Tatălui și al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

În zilele domniei M. S. Regelui Ferdinand I-iu, Rege al României Mari şi a soţiei Sale M. S. Regina Maria şi al A. S. R. Principele Carol, fiul Lor, moştenitorul tronului, fiind prim-ministru al ţării, generalul Al. Averescu, ministrul cultelor şi artelor, Octavian Goga, Mitropolit primat D. D. dr. Miron Cristea, sub-arhipăstoria I. P. S. Mitropolit al Moldovei şi Sucevei D. D. dr. Pimen Georgescu, fiind protoiereu al judeţului Dorohoi, econom dr. D. I. Grigorescu, prefect lt-colonel Anghelescu Ioan, primar al comunei Ibăneşti N. Dănilă, iar paroh al acestei parohii preotul N. V. Hodoroabă; cântăreţi Gh. Antonescu şi Andrei Condruc, iar epitropi N. Solcan şi V. C Toma.

În anul 7429 de la zidirea lumii, iar de la Naşterea Domnului nostru Iisus

Hristos 1921, luna Aprilie în 18 zile, stil nou, în satul Ibăneşti-Măgura, din com. Ibăneşti, jud. Dorohoi, s-a pus temelia bisericii acesteia întru cinstea şi pomenirea „Înălţării Domnului nostru Iisus Hristos”, ca prinos de recunoştinţă lui Dumnezeu, că ne-a învrednicit să vedem cu ochii împlinit visul de veacuri al neamului nostru, înfăptuind în campania din 1916-1918 cu vitejia şi sângele dorobanţului nostru, România Mare; şi că ne-a ferit satul de urgia şi focul războiului; în semn de cinstire, că ne-a ajutat să vedem toată moşia satului încăpută în mâinile noastre, cumpărând-o de veci în obştie şi apoi, ca semn de cinstire faţă de morţii noştri care odihnesc somnul de veci în acest cimitir şi de fiii acestui sat, care s-au jertfit pe front pentru mărirea Patriei; în loc de alt monument, am socotit mai nimerit pentru toate cele arătate mai sus pricini, ca să *topim dragostea noastră către Dumnezeu, aproapele şi morţii noştri,* în acest sfânt lăcaş, care să fie grăitor urmaşilor noştri despre credința vremurilor noastre.

Planul şi devizul s-a întocmit gratuit de către dl şef inginer al judeţului, Pavel Florinescu, la 5 Iulie 1919. Cheltuielile, care se ridică la suma de 80.000 lei – materialul privindu-ne pe noi – au fost făcute cu banii adunaţi de la enoriaşii parohiei cu condica de milă din 19 Iulie 1919. Banii s-au adunat prin stăruinţa preotului N. V. Hodoroabă, preşedintele comitetului şi casier, ajutat de epitropii N. Solcan, V. C. Toma şi de membrii comitetului: Gh. V. Ţîrliman, V. N. Condurache, T-se Diaconu, I. Jîjie, I. Gh. Puşcaşu, C. Filip, V. Tănăsoaei, Al. Moruz, V. Porfireanu, C. D. Popoiu, V. I. Ibănescu, V. Lavric, ajutor de primar, şi P. Carp.

Iar ctitori ai acestei biserici sunt socotiţi aceşti donatori: Preot paroh N. V. Hodoroabă și prezvitera Victoria, 1000 lei, N. Gh. Solcan, epitrop, invalid de război și Catinca, 1000 lei; N. I. Buțureanu, avocat, Dorohoi, 1000 lei; Gh. Gh. Burghele, avocat și proprietar, 1000 lei; D. I. Buțureanu și Elisaveta, 500 lei; N. V. Condurache și Ileana , 500 lei; I. V. Jîjie și Aglaia, 500 lei; V. I. Ibănescu și Ilinca, 500 lei; Gh. V. Tărliman și Veronica, 500 lei; I.

Condurăchițe și Ileana, 500 lei; D. Suhăreanu și Anița, 500 lei; Mihai Oghișcă și Maria, 600 lei; D. Th. Lavric şi Tasia, 500 lei; Ion V. Ioniţă şi Anița, 500 lei; Gh. Chir. Burlă şi Zoiţa, 500 lei; D. Chir. Burlă şi Maria, 500 lei; Th. Burlă, (mort în război), 500 lei; Iancu Tinculescu, (mort Lăleşti-Tutova), 500 lei; C. Cociu şi Zenovia, 500 lei; V. I. Puşcaşu şi Grapina, 500 lei; Gh. V. Carp şi Ileana, 500 lei; T-se I. Carp şi Ileana, 500 lei; Gh. Anton Puşcaşu, 500 lei; Gh. David şi Anica, 500 lei; Ion Roman, Dorohoi, 500 lei; AI. Săvescu, Dorohoi, 500 lei; I. Păvăloaei şi Saveta, 500 lei.

Pentru pomenire şi amintire veşnică s-a întocmit acest act de fundaţiune în trei exemplare, din care unul se va pune în sticlă ceruită la temelia bisericii, unul se va păstra la arhiva parohială şi altul se va trimite primăriei pentru arhivă.*

---

* Solia, din Dorohoi, an. X, No. 34; 23 Octombrie 1921.

Cuprins

17 Februarie 1926
Seminarul „Veniamin Costache” – Iași

În colecția „Amintiri dintr-o viață de om” au apărut:

- Monahia Florentina Bârdan, *Mama Olga*;
- Pr. Paul Mihail, *Mitropolitul Irineu Mihălcescu*;
- Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Arhimandritul Roman Braga*;
- *Corespondență monahală. Antonie către Cleopa, Ioanchie și Caliopie*;
- Părintele Dimitrie Bejan, *O întâmplare cu Tamara Petrov*;
- Mihai Arăpașu, *În memoria copilului desculț. File din viața Patriarhului Teoctist*;
- Olguța Creangă – Caia, *Amintiri despre Părintele Ilie Cleopa*;
- Preotul N. V. Hodoroabă, *Din umbra satelor*.

Redactor: Ovidiu Clapa
Corector: Pr. Adrian Chelaru
Tehnoredactor: Alina Andrei
Design copertă: Lucian Dragomir
Prepress: Leonard Lunguleac
DTP: Claudiu Crupa

Editura Doxologia, Cuza-Vodă 51, 700038, IAȘI
Tel.: 0232216693; Fax: 0232216694
http://edituradoxologia.ro
E-mail: editura@doxologia.ro
Editura.Doxologia